ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ Κ
ΛΑΥΡΙΩΤ
ΑΥΖΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

1878

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑ σ τ ί α ς ; Ὁδὸς Σταδίου, 6

1878

Ἀριθ. 157 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Ἑρμοῦ, 6. — 31 Δεκεμβρίου 1878

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΟΥΡΙΟΥ ΑΥΞΗ

Σήμερον λήγει τὸ τρίτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1879, τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Τὸ Δελτίον δωρεῖται πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς.

Ἀναγκαζόμεθα νὰ πληρώσωμεν ἁπάσας τὰς στήλας τοῦ παρόντος φυλλαδίου διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Δίκενς, ὅπως συμπεριληφθῇ αὐτὴ ὁλόκληρος ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τόμῳ τῆς Ἑστίας, ἵνα οὕτως ἕκαστος τόμος περιέχῃ αὐτοτελῆ ἀναγνώσματα.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 817.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ'

Φυγὴ τοῦ Σάικς.

Στυγερώτερον τούτου κακούργημα δὲν ἐτελέσθη βεβαίως πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ πρωτευούσῃ. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν φρικαλέων πράξεων, ὧν τὰ μιάσματα θὰ ἐμόλυνον τὸν καθαρὸν τῆς πρωΐας ἀέρα, αὕτη ἀναντιρρήτως ἦν ἡ μυσαρωτάτη καὶ ἀνανδροτάτη.

Ὁ ἥλιος ἀνατείλας ἐφώτισε τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ δολοφονηθεῖσα γυνή· ἐφώτιζε δ' αὐτὸ, καὶ τοι πλείστας ὁ κακοῦργος κατέβαλε προσπαθείας, ἵνα παρακωλύσῃ τὰς ἀκτίνάς του νὰ εἰσχωρήσωσιν· εἰσεχώρουν ὅμως καὶ ἔχεον ἄπλετον φῶς. Ἂν δὲ φρικώδες ἦτο τὸ θέαμα ἐκεῖνο κατὰ τὸ λυκαυγὲς, ὁπόσῳ φρικωδέστερον καταφαίνεται νῦν ἐν μέσῳ τοσούτου φωτός!

Ὁ Σάικς δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του, διότι ἐφοβεῖτο νὰ δραπετεύσῃ· τὸ θῦμά του ἐξέπεμψε θρηνώδη στεναγμὸν, καὶ ἐκίνησε τὴν μίαν χεῖρα. Τότε μετὰ λύσσης, ἣν ὁ φόβος ἐδιπλασίαζεν, ἐκτύπησεν αὐτὴν ἐπανειλημμένως. Πρὸς στιγμὴν ἐκάλυψε τὸ πτῶμα δι' ἑνὸς σκεπάσματος· ἀλλ' ἦτο φοβερώτερον νὰ φαντάζηται τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ θύματος στρεφομένους καὶ ἀτενίζοντας αὐτὸν, ἢ ὑψουμένους πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπικαλουμένους τὴν τιμωρὸν νέμεσιν. Ἀπέσυρε λοιπὸν τὸ σκέπασμα· τὸ πτῶμα ἔκειτο ἐκτάδην ἐκεῖ ἐν μέσῳ λίμνης αἵματος.

Ἀνάψας πῦρ ἐν τῇ ἑστίᾳ ἔρριψεν ἐν αὐτῷ τὸ ῥόπαλον. Εἷς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἔμενον προσκεκολλημέναι τρίχες γυναικεῖαι, αἵτινες φλεχθεῖσαι ἔσιζον καὶ ἀνέπεμψαν σπινθῆράς τινας, ἃς ταχέως τὸ ῥεῦμα τοῦ ἀέρος ἀνύψωσεν εἰς τὴν καπνοδόχην. Καὶ μόνον τοῦτο ἤρκει νὰ κατατρομάξῃ αὐτὸν, καίπερ ἀπεσκληρυμένον ἐν τῇ κακουργίᾳ. Ἐξηκολούθει ἐν τούτοις νὰ κρατῇ τὸ ῥόπαλον, μέχρις οὗ τὸ πῦρ κατέταμεν αὐτὸ εἰς πολλὰ τεμάχια, ἅτινα συναθροίσας ὤθησεν ὅπου ἦσαν πλείονες ἄνθρακες διὰ νὰ ποτεφρωθῶσι τάχιστα. Τούτου δὲ γενομένου ἔνιψε τὰς χεῖρας καὶ ἐκαθάρισε τὰ ἐνδύματά του· ἀλλ' ὑπῆρχον κηλῖδες, ἃς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ· ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ κόψῃ τὰ κεκηλιδωμένα μέρη τῶν ἐνδυμάτων του καὶ ἔρριψε τὰ τεμάχια εἰς τὸ πῦρ. Ὅλον τὸ δωμάτιον ἦν βεβαμμένον αἵματι. Καὶ αὐτοὶ οἱ πόδες τοῦ κυνὸς ἦσαν αἱματόφυρτοι.

Ἐξῆλθε παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ κυνὸς καὶ ἔκλεισε διὰ διπλῆς περιστροφῆς τῆς κλειδὸς τὴν θύραν· διῆλθε πολλὰς ὁδοὺς, ἀλλὰ βαδίζων ἀσκόπως καὶ μὴ εἰδὼς ποῦ ἐπορεύετο. Μετὰ πολύωρον πλάνην εὑρέθη ἐκτὸς τοῦ Λονδίνου, ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῦ Νὸρθ-Ἔντ, καὶ κατεκλίθη πλησίον φραγμοῦ τινος. Ἐκοιμήθη ὀλίγον, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἠγέρθη καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, λαβὼν ἀντίθετον διεύθυνσιν, καὶ τραπεὶς τὴν εἰς Λονδῖνον ἄγουσαν· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανέκαμψεν, ἐπλανήθη ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς, ὁτὲ μὲν κατακλινόμενος, ὁτὲ δ' ἐγειρόμενος καὶ ἐξακολουθῶν τὸν δρόμον του.

Ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου κατεχόμενος, ἥτις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐβασάνιζεν αὐτὸν, ἔλαβε τὴν νύκτα τὴν εἰς Λονδῖνον ἄγουσαν. Ἡ ὁδὸς διήρχετο διὰ τοῦ ταχυδρομικοῦ ᾳαθμοῦ, πρὸ τῆς θύρας δὲ τούτου εἶδεν ἱσταμένην τὴν ταχυδρομικὴν ἅμαξαν.

Ὁ ταχυδρόμος ἵστατο πρὸ τῆς θύρας, ἀναμένων τὸν ταχυδρομικὸν σάκκον· μετ' ὀλίγον προσῆλθέ τις, φέρων στολὴν ἀγροφύλακος, εἰς ὃν παρέδωκε καλάθιόν τι.

«Τί νέα ἀπὸ τὴν πολιτεία, Βενιαμεὶν; ἠρώτησεν ὁ ἀγροφύλαξ, παρατηρῶν μετὰ θαυμασμοῦ τοὺς ἵππους τῆς ἁμάξης.

— Τίποτε δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο ὁ ἕτερος, φορῶν τὰς χειρίδας του. Τὰ γεννήματα εἶναι κομμάτι ὑψωμένα. Ἤκουσα ἀκόμη νὰ λένε δι' ἕνα φόνο, ποῦ ἔγινε κατὰ τὸ Σπιταλφίηλντ, ἀλλὰ δὲν το πιστεύω.

—Ὄχι, εἶναι ἀληθέστατον, εἶπεν εἰς ἐπιβάτης, προκύψας τὴν κεφαλήν· ἦτο τρομερὰ δολοφονία.

— Ὁ σκοτωμένος εἶναι ἄνδρας ἢ γυναῖκα; ἠρώτησεν ὁ ταχυδρόμος χαιρετίσας.

— Εἶναι μία νέα, ἀπεκρίνατο ὁ ὁδοιπόρος· ὑποθέτουν μάλιστα, πῶς...

— Ἔλα, ἔλα, Βενιαμεὶν! κάμε γρήγορα! ἀνεφώνησεν ὁ ἡνίοχος μετ' ἀνυπομονησίας.

— Τί διάβολο, ἀκόμα νὰ τελειώσουν αὐτὰ τὰ χαρτία, εἶπεν ὁ ταχυδρόμος· τί; κοιμᾶσθε αὐτοῦ μέσα; ἐλᾶτε γρήγορα!

— Ἀμέσως, εἶπεν ὁ ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης κομίζων τοὺς φακέλλους.

— Ἀμέσως! ὑπετονθόρυσεν ὁ ταχυδρόμος· δηλαδὴ ὕστερα ἀπὸ ἕνα αἰῶνα. Ἔλα· δόσετέ μέ τα γρήγορα... Ἔμπρὸς ἁμαξᾶ.»

Ἐσάλπισε τὸ κέρας του καὶ ἡ ἅμαξα ἀνεχώρησεν.

Ὁ Σάκις ἔμεινεν ἀκίνητος ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἤκουσε κατὰ τὸ φαινόμενον μετ' ἀδιαφορίας τὰ λεχθέντα, ἐν μόνον σκεπτόμενος κυρίως, ποῦ νὰ ὑπάγῃ. Τέλος, ἐπέστρεψε καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ ἴχνη του, τραπεὶς τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ Σπιταλφίλντ εἰς Σαϊντ-Ὀλμπανς (Saint-Albans). Ἀλλ' ὅτε, καταλιπὼν ὄπισθέν του τὸ Λονδῖνον, εὑρέθη ἐν τῷ σκότει ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδῷ, αἴσθημα φόβου καὶ τρόμου κατέλαβεν αὐτόν. Πάντα τὰ ἀντικείμενα παρίσταντο εἰς τὴν τεταραγμένην φαντασίαν του φοβερὰ καὶ ἀπαίσια· ἀλλὰ πάντων τρομερώτατον καὶ φρικωδέστατον ἦν τὸ φάσμα τῆς νεκρᾶς νέας, ὅπερ ἐνόμιζεν ὁ κακοῦργος ὅτι κατὰ πόδας ἠκολούθει αὐτόν. Διέκρινεν ἐν τῇ σκοτίᾳ τὴν μορφὴν αὐτοῦ, προχωροῦντος στυγνοῦ καὶ ἀπειλητικοῦ· ἤκουε τὸν θροῦν τῆς ἐσθῆτος τοῦ θύματός του, καὶ ὁσάκις ἔπνεεν ὁ ἄνεμος ἐνόμιζεν ὅτι ἐκόμιζεν εἰς τὰ ὦτά του τὴν τελευταίαν πνιγηρὰν κραυγὴν αὐτοῦ.

Ἐνίοτε ἐστρέφετο, κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ θάρρους τοῦ ἀπελπισμοῦ, ἵνα διὰ τῆς βίας τὸ ἀπομακρύνῃ. Ἀλλ' αἱ τρίχες αὐτοῦ ἐφρίττων καὶ τὸ αἷμά του ἐπάγωνε, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἵστατο ἀκίνητον, προσηλοῦν ἐπ' αὐτοῦ τάλαμπῆ καὶ παγερὰ βλέμματά του. Ἔπεσεν ὕπτιος καὶ τὸ φάσμα πάλιν ἐστάθη πλησίον τῆς κεφαλῆς του.

Ἂς μὴ τολμήσῃ τις νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ δολοφόνοι ὑπεκφεύγουσι τὴν δικαιοσύνην. Μία μόνον στιγμὴ τοιούτων παροξυσμῶν, τοιούτων βασάνων ἀντιστοιχεῖ πρὸς μυρίους θανάτους.

Ἔν τινι ἀγρῷ πλησίον τῆς ὁδοῦ ὑπῆρχεν ἓν παράπηγμα, εἰς ὃ κατέφυγεν ἵνα διανυκτερεύσῃ. Πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἐφύοντο τρεῖς ὑψηλαὶ αἴγειροι, ὧν οἱ κλάδοι ἐσύριττον ἀπαισίως, σειόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ὁ δολοφόνος μὴ ἀντέχων πλέον, ἀπεφάσισε νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ. Ἐξηπλώθη εἰς μίαν γωνίαν... ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἡσυχάσῃ.

Ὀπτασίαι φρικώδεις κατεδίωκον αὐτόν, καὶ ἤνοιγεν ἔντρομος τὰ καταπεπονημένα ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας βλέφαρά του. Ἔβλεπε καθ' ὕπνους, ἀτενίζοντας αὐτὸν καταχθονίως, τοὺς δύο ἐκείνους πυρίνους ὀφθαλμοὺς τοῦ πτώματος. Ἔβλεπεν αὐτοὺς πανταχοῦ, ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφε τὸ πρόσωπον, ὡςεὶ τεραστίως ἐπολλαπλασιάζοντο.

Τῆς φρικτῆς ἐκείνης ἀγωνίας ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀσυνήθης ταραχή, καὶ ἀπομεμακρυσμέναι κραυγαὶ ἀνθρώπων ἐπικαλουμένων βοήθειαν. Ἡ βοὴ ἀνθρωπίνων φωνῶν ἐν τῷ ἐρημικῷ ἐκείνῳ τόπῳ ἀνεκούφισεν οὐκ ὀλίγον αὐτόν, καίπερ δὲ προσωπικὸν διατρέχων κίνδυνον ἀνεκτήσατο θάρρος καὶ δυνάμεις, καὶ ἐξώρμησε τοῦ παραπήγματος.

Ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο πυρίφλεκτος ὅλος· ἦναι φλογῶν, ἐξ ὧν ἐξεπέμπετο βροχὴ σπινθήρων, ἀνήρχοντο εἰς τὰ ὕψη, φωτίζουσαι μεγάλην ἔκτασιν. Αἱ φωναὶ ἐπετείνοντο καθ' ὅσον βαθμηδὸν ηὔξανε τὸ προσερχόμενον πλῆθος καὶ διεκρίνοντο εὐκρινῶς αἱ λέξεις «Φωτιά, φωτιά!» συγχεόμεναι μετὰ τοῦ ἤχου τῶν κωδώνων καὶ τοῦ κρότου τῶν καταπιπτουσῶν δοκῶν καὶ στεγῶν.

Εἰς τὸν δολοφόνον ἐφάνη ὅτι νέα ζωὴ ἐχύθη εἰς τὰς φλέβας του καὶ κύψας τὴν κεφαλὴν ἔδραμεν εἰς τὸ μέρος τῆς πυρκαϊᾶς, διελθὼν μετὰ τάχους διὰ μέσου ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, φραγμῶν καὶ ρευμάτων. Ὁ κύων ἠκολούθει αὐτὸν ὑλακτῶν.

Ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦ δυστυχήματος, καὶ εὑρέθη μεταξὺ πλήθους ἀνθρώπων ἠμιγύμνων, τρεχόντων τῇδε κἀκεῖσε. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία ἐκραύγαζον περιδεῆ, οἱ ἄνδρες ἐνεθάρρυνον ἀλλήλους διὰ θορυβωδῶν ἐπιφωνήσεων καὶ εἰς τοὺς παραχόρδους ἐκείνους ἤχους προσετίθεντο ὁ κρότος τῶν ἀντλιῶν καὶ ὁ συριγμὸς τοῦ ἐπὶ τῶν φλεγόντων ξύλων ῥιπτομένου ὕδατος. Ὁ δολοφόνος ἤνωσε τὰς κραυγὰς αὐτοῦ μὲ τὰς τῶν ἄλλων καὶ ἐπιλαθόμενος τῆς θέσεώς του, ὥρμησεν ἐκεῖ, ὅπου μείζων ὁ κίνδυνος.

Διῆλθε τὴν νύκτα ἅπασαν ὁτὲ μὲν βοηθῶν εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν ἀντλιῶν, ὁτὲ δὲ τρέχων εἰς τὰς πυροπολουμένας οἰκίας· ἀνήρχετο εἰς κλίμακας, ἀνερριχᾶτο εἰς τὰς κορυφὰς στεγῶν, ἐβάδιζεν ἐν μέσῳ καπνοῦ καὶ φλογῶν ἐπὶ δαπέδων ἡμιφλέκτων καὶ σαλευομένων μηδαμῶς προσέχων εἰς τὰς ἐπικινδύνους πτώσεις κεράμων, λίθων, δοκῶν. Εὑρίσκετο πανταχοῦ, ἄτρωτος πάντοτε μένων, μήτε ἔγκαυμά τι, μήτε μώλωπα, μηδ' ἀμυχὴν παθών. Ὅτε ἐπῆλθεν ἡ ἠὼς ἡ πυρκαϊὰ ἐσβέσθη, καὶ ἀπέμειναν μόνον καπνίζοντα ἐρείπια.

Παρελθούσης ὅμως τῆς πυρετώδους ἐκείνης ἐξάψεως, ἡ φοβερὰ συνείδησις τοῦ ἐγκλήματός του ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὸν νοῦν τοῦ δολοφόνου μετὰ μείζονος ἐντάσεως. Ἐκύτταζεν ἀνησύχως

περὶ αὐτόν, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅπου συνωμίλουν καθ' ὁμίλους ἄνθρωποι, ὅτι περὶ αὐτοῦ ἦν ὁ λόγος. Ἐποίησεν ἐν σπουδῇ σημεῖόν τι εἰς τὸν κύνα του, καὶ ἀπεμακρύνθησαν λαθραίως τοῦ τόπου ἐκείνου. Ἄνθρωποί τινες καθήμενοι πλησίον μιᾶς ἀντλίας, ἰδόντες αὐτὸν τὸν προσεκάλεσαν, ἵνα παρακαθήσας πίῃ ἀναψυκτικόν τι ποτόν· ἔφαγε μετ' αὐτῶν ὀλίγον ἄρτον καὶ κρέας, ἐν ᾧ δ' ἔπινε ποτήριον ζύθου ἤκουσε τοὺς ἐκ Λονδίνου πυροσβέστας ὁμιλοῦντας περὶ τοῦ φόνου. «Φαίνεται, εἶπεν εἷς τούτων, πῶς τῶστριψε κατὰ τὸ Μπέρμιγκαμ· ἀλλὰ γρήγορα θὰ τον πιάσουν· ἡ ἀστυνομία ἤρε τὸ κατόπιν του, καὶ ἴσα μὲ αὔριον τὸ βράδυ θὰ τον κυνηγοῦν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον.»

Ὁ Σάκις ταῦτ' ἀκούσας ἐσηκώθη καὶ ἔφυγεν ἐν βίᾳ, ἐβάδισε δὲ μέχρις οὗ κατέπεσεν ἐκ τοῦ κόπου· τότε κατεκλίθη παρὰ τὸ χεῖλος ἑνὸς ρεύματος καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ πολὺ ὕπνον βαρὺν καὶ τεταραγμένον. Ἐγερθεὶς ἐξηκολούθησε πλανώμενος, ἀμφιρρεπὴς καὶ ἀνακοφάιστος καὶ μετὰ τρόμου συλλογιζόμενος πῶς θὰ διέλθῃ τὴν νύκτα κατάμονος.

Αἴφνης ἐπῆλθεν αὐτῷ ἰδέα ἀπογνώσεως· νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Λονδῖνον.

«Ἐκεῖ τοὐλάχιστον, ἐσκέφθη, θὰ ἔχω κἀνένα ὁποῦ νὰ ὁμιλῶ, ὅ τι καὶ ἂν συμβῇ· εἶναι καλὸν μέρος διὰ νὰ κρυφθῶ τώρα ὁποῦ τρέχουν καὶ μὲ γυρεύουν ἔξω. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας, καὶ νὰ βιάσω τὸν Φέιγγιν νά μου δώσῃ τὰ ἔξοδα νὰ τραβήξω κατὰ τὴν Γαλλίαν; Ὁ διάβολος νά με πάρῃ, πρέπει νὰ κάμω αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.»

Ἀκολουθῶν λοιπὸν τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους ὁδοὺς ἐπέστρεφεν εἰς Λονδῖνον, σκοπῶν ἅμα ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Φέιγγιν. Ἐπειδὴ ὅμως δυνατὸν ἦτο νὰ προδοθῇ ἕνεκα τοῦ παρακολουθοῦντος αὐτὸν κυνός, ἀπεφάσισε νὰ τον πνίξῃ. Λαβὼν δὲ βαρὺν λίθον, ἔδεσεν αὐτὸν ἐν τῷ μανδηλίῳ του. Πλησίον ἔρρεε μικρὸν ποτάμιον· ἐκάλεσε τὸν κύνα, ἀλλ' οὗτος φοβηθεὶς τὰ βλοσυρὰ τοῦ κυρίου του βλέμματα ἐτράπη ὁρμεμφύτως εἰς φυγήν. Ἐπὶ ματαίῳ προσεκάλεσεν ἐπανειλημμένως αὐτόν· ἰδὼν ὅτι δὲν ἐπέστρεφεν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακολουθήσῃ μόνος τὸν δρόμον του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΗ'

Συνέντευξις τοῦ Μώνξ μετὰ τοῦ κυρίου Μπράουνλω.

Ἐπλησίαζε νὰ ἐπέλθῃ νύξ, ὅτε ὁ κύριος Μπράουνλω κατῆλθε μεθ' ἑτέρων δύο ῥωμαλέων ἀνδρῶν ἔκ τινος ἀγοραίου ὀχήματος σταθέντος πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας του. Οἱ συνοδεύοντες αὐτόν, ὑπείκοντες εἰς ἓν νεῦμά του, ἐξήγαγον ἕτερον ἐπιβάτην ἐκ τῆς ἁμάξης καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν διὰ τῆς βίας εἰς τὴν οἰκίαν. Ἦν δ' οὗτος ὁ Μώνξ.

Ὁ Μπράουνλω προπορευθεὶς, εἰσήγαγεν αὐτοὺς ἐν σιγῇ εἰς ἐνδοτερόν τι δωμάτιον τῆς οἰκίας. Πρὸ τῆς θύρας ὅμως τοῦ δωματίου σταθεὶς ὁ Μώνξ ἠρνεῖτο νὰ εἰσέλθῃ, ἀμφότεροι δὲ οἱ θεράποντες τοῦ κυρίου Μπράουνλω, ἐκύτταξαν αὐτὸν ἐρωτῶντες διὰ τοῦ βλέμματος περὶ τοῦ πρακτέου.

«Εἰξεύρει εἰς τί ἐκτίθεται ἀρνούμενος, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω· ἂν ἐξακολουθήσῃ ἐπιμένων, ἐξαγάγετε αὐτὸν τῆς οἰκίας, φωνάξατε τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἐπ' ὀνόματί μου καταγγείλατέ τον, ὡς πλαστογράφον.

— Πῶς τολμᾶτε νὰ μ' ἀποκαλῆτε οὕτως; ἠρώτησεν ὁ Μώνξ.

— Καὶ σεῖς, νέε, πῶς τολμᾶτε νὰ με ἐξαναγκάζητε νὰ σας καταγγείλω; ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπράουνλω, ἰδὼν αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί. Θὰ παρεφρονήσατε, ἂν ζητεῖτε νὰ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν. Ἀφήσατέ τον. Ἠμπορεῖτε τώρα νὰ ἀπέλθητε, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ σας ἀκολουθήσωμεν. Σᾶς λέγω δὲ ὅτι μόλις πατήσητε τὸν πόδα εἰς τὴν ὁδὸν καὶ θὰ σας συλλάβωσι, κατηγορούμενον ἐπὶ δόλῳ καὶ κλοπῇ· ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι ἀμετάτρεπτος.

— Ἐν τίνι δικαιώματι μὲ συνελάβετε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ μ' ἐφέρατε ἐδῶ διὰ μέσου αὐτῶν τῶν παληανθρώπων;

— Ἐν τῷ δικαιώματί μου, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνλω. Ἀναλαμβάνω πᾶσαν τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως· ἂν ἔχετε παράπονον ὅτι ἐστερήθητε τῆς ἐλευθερίας σας, ἀποτάθητε εἰς τὴν δικαιοσύνην·—ἠδύνασθε νὰ φύγητε καθ' ὁδόν, ἀλλ' ἐκρίνατε συνετώτερον νὰ καθήσητε ἥσυχος· —ἀλλὰ καὶ ἐγὼ θὰ προσφύγω εἰς τὴν δικαιοσύνην· ἂν μ' ἐξαναγκάσητε εἰς τοῦτο, μὴ ἀναμένητέ τι ἐκ τῆς ἐπιεικείας μου.»

Ὁ Μώνξ προφανῶς εὑρίσκετο ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ. Ἵστατο ἀμφιρρεπής...

«Σπεύσατε νὰ ἀποφασίσητέ τι ὁριστικῶς, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω ἡσύχως καὶ εὐσταθῶς. Ἂν προτιμᾶτε νὰ σας καταγγείλω ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ νὰ ἐπισύρω καθ' ὑμῶν τιμωρίαν φρικώδη, ἀφ' ἧς ὅμως δὲν θὰ δύναμαι νὰ σας ἀπαλλάξω, ἐξέλθετε.»

Ὁ Μώνξ ἐψέλλισεν ἀσυναρτήτους τινὰς λέξεις καὶ ἔστη καὶ αὖθις ἀμηχανῶν ἐπί τινας στιγμάς. Ἀλλὰ μετὰ νέαν παρακέλευσιν τοῦ Μπράουνλω εἰσῆλθεν εἰς τὸ διαμάτιον καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν καθέδραν. Ὁ Μπράουνλω παρήγγειλεν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς θεράποντας νὰ κλειδώσωσι τὴν θύραν καὶ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ, μέχρις οὗ σημάνῃ τὸν κώδωνα ἵνα τοὺς προσκαλέσῃ.

«Ὡραία συμπεριφορά, εἶπεν ὁ Μώνξ, ἀφελὼν τὸν πῖλον καὶ τὸν μανδύαν του· τοιαύτην ἔπρεπε νὰ ἀναμένω ἀπὸ παλαιὸν φίλον τοῦ πατρός μου!

— Νέε μου, ἴσα ἴσα διότι ἤμην παλαιὸς φίλος τοῦ πατρός σας, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπράουνλω· διότι ἅπασαι αἱ ἐλπίδες τῶν εὐδαιμόνων χρόνων τῆς νεότητός μου ἐπανεπαύοντο ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς του, τοῦ θελκτικοῦ ἐκείνου πλάσματος, ὅπερ ὁ Θεὸς ἀνεκάλεσε παρ' αὐτῷ ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ, καὶ ὅπερ κατέλιπέ με ἐδῶ μόνον καὶ ἔρημον· διότι μετ' ἐμοῦ γονυκλινὴς ἐδεήθη παρὰ τὴν νεκρικὴν κλίνην τῆς προσφιλοῦς ἀδελφῆς του, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἶχεν ὁρισθῆ ὁ γάμος ἡμῶν... ἀλλ' ὁ Θεὸς ἄλλως ηὐδόκησε... διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἀλγοῦσα καρδία μου συνεδέθη μετὰ τῆς ἰδικῆς του μέχρι τοῦ θανάτου του, ἂν καὶ πολλὰ διέπραξε σφάλματα καὶ εἰς πολλὰς ὑπέπεσε πλάνας· διότι αἱ παλαιαὶ αὗται ἀναμνήσεις πληροῦσιν εἰσέτι τὴν ψυχήν μου καὶ μόνη ἡ ὄψις σας ἀναζωπυρεῖ αὐτάς· διὰ πάντα ταῦτα εἰμὶ διατεθειμένος νὰ φεισθῶ ὑμῶν τώρα, ναί, Ἐδουάρδε Λήφορντ, καὶ τώρα ἀκόμη, καὶ νὰ ἐρυθριῶ βλέπων ὑμᾶς ἀνάξιον τοῦ ὀνόματός του.

— Τὸ ὄνομα δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν, εἶπεν ὁ Μὼνξ σφόδρα ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς συγκινήσεως τοῦ γέροντος. Τί με μέλει διὰ τὸ ὄνομα;

— Σᾶς δὲν σας μέλει, τὸ εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Μπράουνλω· ἀλλ' ἦτο τὸ ὄνομα καὶ ἐκείνης, καίτοι δὲ παρῆλθε μακρὸν χρόνου διάστημα, ὅμως συγκινεῖται ἔτι καὶ αἱμάσσει ἡ καρδία μου, ὅταν ἀκούω αὐτὸ προφερόμενον, καὶ ἀπὸ ξένα ἀκόμη χείλη. Μεγάλως δ' εὐχαριστήθην διότι ἠλλάξατε αὐτό.

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι καλὰ καὶ ἅγια, εἶπε μετὰ μακρὰν σιγὴν ὁ Μὼνξ, ὅστις διὰ χειρονομιῶν καὶ ἀτάκτων κινήσεων προέδιδε τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν του, ἐν ᾧ κύριος Μπράουνλω ἀπέκρυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον. Τί με θέλετε ὅμως;

— Ἔχετε ἕνα ἀδελφόν, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω καταστείλας τὴν συγκίνησίν του, ἕνα ἀδελφὸν τοῦ ὁποίου σᾶς εἶπα κρυφὰ εἰς τὸ οὖς τὸ ὄνομα καθ' ὁδὸν ὅτε σᾶς ἠκολούθουν, ὅπερ καὶ μόνον ἤρκεσε νὰ σας πείσῃ νὰ με ἀκολουθήσητε ἕως ἐδῶ, μετ' ἐκπλήξεως καὶ τρόμου.

— Δὲν ἔχω κἀνένα ἀδελφόν, ἀπεκρίνατο ὁ Μὼνξ. Εἰξεύρετε κάλλιστα ὅτι ἤμην μονογενὴς υἱός. Τί λοιπὸν κάθησθε καὶ λέγετε;

— Ἀκούσατε τί θὰ σας εἴπω, ὑπέλαβεν ὁ κ. Μπράουνλω, καὶ θἀλλάξητε τρόπον ὁμιλίας. Εἰξεύρω κάλλιστα ὅτι εἶσθε ὁ μόνος καὶ ἄθλιος καρπὸς ὀλεθρίου γάμου, ὃν ἕνεκεν οἰκογενειακῆς ὑπερηφανείας καὶ καταπτύστου φιλοδοξίας ἠνάγκασαν τὸν πατέρα σας νὰ συνδέσῃ, νεώτατον ἔτι.

— Δὲν μοῦ χρειάζονται τὰ κοσμητικά σας ἐπίθετα, εἶπεν ὁ Μὼνξ σαρδώνιον γελάσας. Ἀναγνωρίζετε τὸ πρᾶγμα καὶ τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ.

— Ναί, ἀλλ' εἰξεύρω ἐπίσης, ἐξηκολούθησεν ὁ πρεσβύτης, τὰς δυστυχίας, τὰς βασάνους, τὰς ἀγωνίας, ἃς τινας ὑπέστησαν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς σας· εἰξεύρω πόσον ἐβάρυνεν αὐτοὺς ὁ δεσμὸς τοῦ γάμου καὶ πόσον ἐδηλητηρίασε τὴν εὐτυχίαν τοῦ βίου των. Εἰξεύρω πῶς τὴν ψυχρὰν φιλοφροσύνην ἐπηκολούθησαν ἔριδες, πῶς τὴν ἀδιαφορίαν διεδέχθη ἡ ἀποστροφή, τὴν ἀποστροφὴν τὸ μῖσος καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ἀπόγνωσις. Πῶς κατόπιν ἐχωρίσθησαν, καὶ ἀδυνάτου ὄντος τοῦ διαζυγίου, ἀπεφάσισαν μακρὰν ἀλλήλων νὰ λησμονήσωσι τὰς προτέρας βασάνους των. Ἡ μήτηρ σας κατώρθωσε μετὰ μικρὸν νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα· ἀλλ' ὁ πατήρ σας δὲν το κατώρθωσε.

— Τέλος ἐχωρίσθησαν, ὑπέλαβεν ὁ Μὼνξ· λοιπὸν τί ἄλλο;

— Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν χωρισμόν των, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἡ μήτηρ σας ἐλησμόνησε τὸν κατὰ δέκα ἔτη νεώτερον αὐτῆς πατέρα σας, διασκεδάζουσα ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ· ἀλλ' οὗτος, οὗ τὸ μέλλον κατεστράφη, μείνας ἐν Ἀγγλίᾳ, συνέδεσε νέας γνωριμίας. Ἐλπίζω ὅτι ἡ λεπτομέρεια αὕτη τοὐλάχιστον δὲν εἶναι ἄγνωστος εἰς ὑμᾶς;

— Ὄχι, ἀπεκρίνατο ὁ Μὼνξ ἀποστρέψας τὴν κεφαλὴν καὶ κτυπήσας ὀργίλως διὰ τοῦ ποδὸς τὸ δάπεδον, ὡς ἄνθρωπος ἀπόφασιν ἔχων τὰ πάντα νἀρνηθῇ· ὄχι, τίποτε δὲν γνωρίζω.

— Ὁ τόνος τῆς φωνῆς σας καὶ ἡ διαγωγή σας ἐν γένει, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, μὲ βεβαιοῦσιν ὅτι οὐδέποτε ἐλησμονήσατε αὐτόν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα ἡ ἀνάμνησίς του σᾶς παροργίζει. Σᾶς ὁμιλῶ περὶ γεγονότων συμβάντων πρὸ δεκαπενταετίας, ὅτε μόλις ἦσθε ἑνδεκαέτης, ὁ δὲ πατήρ σας τριάκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν· διότι, ἐπαναλαμβάνω, ἦτο παιδίον ἀκόμη, ὅτε ὁ πατήρ του τὸν ἠνάγκασε νὰ νυμφευθῇ. Εἶναι ἀνάγκη νἀνατρέξω εἰς γεγονότα κηλιδοῦντα τὴν μνήμην τοῦ πατρός σας, ἢ ἐπιθυμῆτε νά μ' ἀπαλλάξητε τῆς δυσχεροῦς ταύτης ὑποχρεώσεως, ἀποκαλύπτοντές μοι τὴν ἀλήθειαν.

— Οὐδὲν ἔχω νἀποκαλύψω, ἀπεκρίνατο ὁ Μὼνξ, προφανῶς τεθορυβημένος· ἐξακολουθήσατε ὅμως, ἀφ' οὗ οὕτω θέλετε.

— Αἱ νέαι ἐκεῖναι γνωριμίαι, ἦσαν εἷς ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, οὗ ἡ σύζυγος εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ἓξ μηνῶν καὶ τὰ δύο τέκνα του· εἶχε περισσότερα, ἀλλὰ μόνον δύο τῷ ἀπέμειναν· δύο κοράσια· ἡ μία ἦτο δεκαοκταέτις καὶ ὡραία ὡς ὁ ἥλιος· ἡ ἄλλη μόλις δύω ἢ τριῶν ἐτῶν.

— Καὶ τί με ἐνδιαφέρουν αὐτά; ἠρώτησεν ὁ Μὼνξ.

— Κατῴκουν, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κ. Μπράουνλω, μὴ δοὺς προσοχὴν εἰς τὴν διακοπήν, οὐ μακρὰν τῆς κατοικίας τοῦ πατρός σας· ἐγνωρίσθησαν ἐντὸς ὀλίγου καὶ ἐσχετίσθησαν

μετ' ἀλλήλων πολύ. Ὁ πατήρ σας ἐκέκτητο σπάνια πλεονεκτήματα· εἶχε τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν χάριν τῆς ἀδελφῆς του. Καὶ βαθμηδὸν ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπηύξανε καθ' ὅσον ηὔξανον καὶ αἱ σχέσεις των· δυστυχῶς ὅμως δέν τον ἠγάπησεν αὐτὸς μόνον· ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη του.»

Ὁ πρεσβύτης διεκόπη ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ἀμέσως τὸν λόγον του, ἰδὼν ὅτι ὁ Μὼνξ ἔδακνε τὰ χείλη, προσηλωμένα ἔχων τὰ βλέμματα εἰς τὸ ἔδαφος.

«Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους ὁ πατήρ σας ἐμνηστεύσατο τὴν ἀγγελικὴν ἐκείνην κόρην, ἥτις πρώτη ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἔρωτα διάπυρον καὶ ἐγκάρδιον.

— Ἡ ἱστορία σας δὲν θὰ τελειώσῃ βλέπω, παρετήρησεν ὁ Μὼνξ.

— Εἶναι ὀλιβερὰ καὶ ἀληθὴς ἱστορία, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, καὶ συνήθως αἱ τοιαῦται ἱστορίαι εἰσὶ μακραί. Ἐὰν εἶχον νά σας διηγηθῶ ἱστορίαν τινὰ ἀμιγοῦς εὐτυχίας, θὰ ἤμην συντομώτατος. Τέλος, εἷς τῶν πλουσίων συγγενῶν, οὗ ἠθέλησαν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν προστασίαν θυσιάζοντες τὸν πατέρα σας (τὰ τοιαῦτα συμβαίνουσι συχνά), ἀπέθανε, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἐμμέσως ἐπήνεγκε, κατέλιπεν αὐτῷ ὅ τι ἐθεώρει πανάκειαν πάσης λύπης.... χρήματα. Ἐδέησεν ὁ πατήρ σας νὰ μεταβῇ παραχρῆμα εἰς Ῥώμην, ὅπου εὑρίσκετο ὁ συγγενὴς ἐκεῖνος πρὸς βελτίωσιν τῆς πασχούσης ὑγιείας του, καὶ ὅπου ἀπέθανεν, ἀφεὶς τὰς ὑποθέσεις του λίαν περιπεπλεγμένας. Ὁ πατήρ σας ἀνεχώρησε, προσεβλήθη ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ θανασίμου ἀσθενείας, εὐθὺς δ' ὡς ἔμαθε τοῦτο ἡ ἐν Παρισίοις εὑρισκομένη μήτηρ σας μετέβη ἐκεῖ, παραλαβοῦσα καὶ ὑμᾶς μετ' αὐτῆς. Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς μεταβάσεώς σας, ὁ πατήρ σας ἀπέθανεν ἀδιάθετος, *ἀδιάθετος*, μ' ἐννοεῖτε, εἰς τρόπον ὥστε σύμπασα ἡ περιουσία του περιήρχετο εἰς τὴν μητέρα σας καὶ ὑμᾶς ἐξ ἀδιαθέτου.»

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς διηγήσεως ὁ κ. Μπράουνλω ἐσταμάτησεν, ἤλλαξε θέσιν, ὡς ἄνθρωπος ἀνακουφισθεὶς ἐκ μεγάλου βάρους, καὶ ἔφερε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ φλέγοντος μετώπου του. Ὁ δὲ Μὼνξ ἤκουε μετὰ προσοχῆς μεγίστης, καίπερ μὴ τολμῶν νἀτενίσῃ κατὰ πρόσωπον τὸν πρεσβύτην.

«Πρὸ τοῦ ταξειδίου του, ὁ πατήρ σας διερχόμενος ἐκ Λονδίνου, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω βραδέως καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ βλέπων τὸν Μὼνξ, ὁ πατήρ σας ἦλθε νά με ἴδῃ.

— Δὲν ἤκουσά ποτε περὶ αὐτοῦ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μὼνξ μετὰ προσποιημένης δυσπιστίας, προφανῶς ὅμως σφόδρα ταραχθεὶς διὰ τὴν δυσάρεστον πληροφορίαν.

— Ἦλθε νά με ἴδῃ καὶ μοὶ ἀφῆκε μεταξὺ ἄλλων καὶ μίαν εἰκόνα, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου γραφεῖσαν, τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης νέας, τῆς μνηστῆς του, μὴ ἐπιθυμῶν νἀφήσῃ αὐτὴν εἰς ξένας χεῖρας, ἐπειδὴ διὰ τὸ βιαστικὸν τοῦ ταξειδίου του δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν κομίζῃ μεθ' ἑαυτοῦ· κατετρύχετο ὑπὸ πολυπληθῶν μεριμνῶν καὶ τύψεων συνειδότος· ἀορίστως καὶ πως ἀσυναρτήτως μοὶ εἶπεν ὅτι κατέστρεψε καὶ ἠτίμασε μίαν οἰκογένειαν· μοὶ ἐνεπιστεύθη ὅτι προετίθετο νὰ ἐξαργυρώσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του, νἀφήσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ εἰς ὑμᾶς μέρος αὐτῆς, καὶ νὰ φύγῃ διὰ παντός. Ἐμάντευσα δὲ ὅτι δὲν ἐσκόπει νὰ φύγῃ μόνος. Καὶ εἰς ἐμὲ αὐτόν, τὸν παιδικόν του φίλον, δὲν ἐξηγήθη πλατύτερον. Μοὶ ὑπεσχέθη ὅμως νά μοι γράψῃ, νά μοι ὁμολογήσῃ τὰ πάντα, καὶ νά με ἴδῃ ἄπαξ ἔτι πρὸ τοῦ νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ φεῦ! τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν εἶδον διὰ τελευταίαν φοράν. Οὐδεμίαν ἐπιστολὴν παρ' αὐτοῦ ἔλαβον καὶ δέν τον ἐπανεῖδον πλέον.

—Μετέβην, προσέθηκεν ὁ κ. Μπράουνλω μετά τινας στιγμὰς σιγῆς, εἰς τὸ μέρος τοῦ... (δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ τὴν γλῶσσαν τοῦ κόσμου, διότι νῦν αὐτὸς ἀδιαφορεῖ ἂν ὁ κόσμος δείκνυται ἐπιεικὴς ἢ αὐστηρὸς πρὸς αὐτὸν) τοῦ ἐνόχου ἔρωτός του, ἀπόφασιν ἔχων, ἂν οἱ φόβοι μου ἦσαν πραγματικοί, νἀναλάβω τὴν προστασίαν τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης νέας. Ἀλλ' ἡ οἰκογένειά της εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἑβδομάδος νύκτωρ, ἀφ' οὗ ἐτακτοποίησε προηγουμένως τὰς ὑποθέσεις αὐτῆς· οὐδεὶς δὲ εἴξευρε ποῦ μετέβη, ἢ διατί ἀνεχώρησε.»

Ὁ Μὼνξ ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως καὶ μειδίαμα θριάμβου διέστειλε τὰ χείλη του.

«Ὅτε δὲ ὁ ἀδελφός σας, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, πλησιάσας τὸ κάθισμά του πρὸς τὸν Μὼνξ, ὅτε ὁ ἀδελφός σας, παιδίον δυστυχὲς ἐγκαταλελειμμένον, ἰσχνὸν καὶ ρακένδυτον, εὑρέθη, οὐχὶ ἐκ τύχης, ἀλλ' ἐκ προνοίας, εἰς τὸν δρόμον μου, καὶ ἔσωσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς κακίας καὶ τῆς ἀτιμίας....

— Πῶς! ἀνεκραύγασεν ὁ Μὼνξ ἔκθαμβος.

— Ναί, ἐγὼ τὸν ἔσωσα. Βλέπω ὅτι ἡ διήγησίς μου σᾶς ἐνδιαφέρει ἐπὶ τέλους, καθὼς σᾶς εἶπον. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἑβραῖος, ὁ πανοῦργος συνένοχός σας, δέν σας εἶπε τὸ ὄνομά μου, διότι βεβαίως θὰ ἐνόμιζεν ὅτι σᾶς ἦτο παντάπασιν ἄγνωστον. Ὅτε τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἐσώθη παρ' ἐμοῦ, μὲ κατέπληξεν ἡ μεγάλη ὁμοιότης του μετὰ τῆς εἰκόνος, περὶ ἧς σᾶς ἔκαμα λόγον. Εὐθὺς ὡς εἶδον αὐτό, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του μοὶ ἀνέμνησαν γνωστὴν φυσιογνωμίαν, ἀλλὰ πάντα ἀορίστως καὶ ὡς ἐν ὀνείρῳ. Δὲν εἶναι χρεία νά σας εἴπω πῶς μοὶ ἡρπάγη προτοῦ νὰ μάθω τὴν ἱστορίαν του....

— Διατί δὲν εἶναι χρεία; ἠρώτησεν ὁ Μὼνξ.

— Διότι πάσας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας τὰς εἰξεύρετε κάλλιον ἐμοῦ.

— Ἐγώ ;

— Εἶναι ἀνωφελεῖς αἱ ἀρνήσεις, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Μπράουνλω. Θά σας δείξω ὅτι καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα ἀκόμη εἰξεύρω.

— Δὲν ἔχετε κάμμίαν ἀπόδειξιν νὰ προσαγάγητε ἐναντίον μου, ἐτραύλισεν ὁ Μώνξ. Σᾶς προκαλῶ νὰ προσαγάγητε, ἂν δύνασθε.

— Θὰ ἴδωμεν, ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτης, προσηλώσας ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ἐταστικόν. Ἀπώλεσα τὸ παιδίον αὐτό, καὶ πᾶσαι αἱ προσπάθειαί μου πρὸς ἀνεύρεσίν του ἀπέβησαν ἀνωφελεῖς· ἀποθανούσης τῆς μητρός σας, εἴξευρα ὅτι ὁ μόνος δυνάμενος νὰ διαφωτίσῃ τὸ μυστήριον τοῦτο εἴσθε ὑμεῖς. Ἔμαθον ὅτι εἴχετε ἀναχωρήσει εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις κτήματά σας, καὶ ἡ ἀναχώρησίς σας,—εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπω ;—σκοπὸν εἶχε τὴν ἀποφυγὴν δυσκρέστων καταδιώξεων· ἔκαμα αὐτὸ τὸ ταξείδιον, ἀλλ' εἴχετε ἀπέλθει τῶν Ἰνδιῶν πρό τινων μηνῶν καὶ ὑπετίθετο ὅτι ἐπεστρέψατε εἰς Λονδῖνον· ἀλλ' οὐδεὶς εἴξευρε τὴν διεύθυνσίν σας. Ἐπανῆλθον εἰς Ἀγγλίαν· οἱ ἀνταποκριταί σας ἠγνόουν ποῦ διαμένετε· μοὶ εἶπον, ὅτι δὲν εἴχετε μόνιμον κατοικίαν, ὅτι ἐνίοτε ἐμένετε ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἐνίοτε ἐξηφανίζεσθε ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐσυχνάζετε εἰς τὰ αὐτὰ καταγώγια καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν συντρόφων, τῶν ἀτίμων συντρόφων, οὓς ἐγνωρίσατε κατὰ τὴν πολυτάραχον νεότητά σας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰργάσθην δραστηρίως, ὅπως σᾶς ἀνεύρω, ἀλλὰ μόλις πρὸ δύο ὡρῶν κατώρθωσα τοῦτο.

— Καὶ τώρα μὲ βλέπετε ἐνώπιόν σας, εἶπεν ὁ Μώνξ ἐγερθεὶς μετ' ἤθους εὐσταθοῦς, ἔ, ἔπειτα; Πλαστογραφία καὶ δόλος εἶναι λέξεις μεγάλαι, τὰς δικαιολογεῖτε ὅμως διὰ δὲν εἰξεύρω τίνος ὁμοιότητος ἑνὸς μάγκα τοῦ δρόμου μὲ μίαν ζωγραφιά· καὶ λέγετε ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀδελφός μου· ἀλλὰ δὲν εἰξεύρετε οὐδὲ ἂν ἐγεννήθη παιδίον ἐκ τῆς ἑνώσεως ἐκείνης.

— *Δὲν τὸ εἴξευρα*, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, ἐγερθεὶς καὶ αὐτός· τὸ ἔμαθα ὅμως πρὸ δεκαπέντε μόλις ἡμερῶν. Ἔχετε ἕνα ἀδελφὸν καὶ τὸ εἰξεύρετε· καὶ ἔτι πλέον, τὸν γνωρίζετε. Ὑπῆρχε μία διαθήκη· ἡ μήτηρ σας τὴν ἐξηφάνισε, καὶ σᾶς ἐνεπιστεύθη θνήσκουσα τὸ μυστικόν. Ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκείνῃ ἐγίνετο μνεία παιδίου τινός, καρποῦ προφανῶς τῶν σχέσεων ἐκείνων· τὸ παιδίον τὸ συνηντήσατε, ἡ δὲ μετὰ τοῦ πατρός του ὁμοιότης διήγειρε τὰς ὑποψίας σας. Μετέβητε εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του· ὑπῆρχον ἀποδείξεις—ἀποδείξεις ἐπὶ πολὺν χρόνον κεκρυμμέναι,—περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς μεθ' ὑμῶν συγγενείας του· τὰς ἀποδείξεις ἐκείνας ἐξηφανίσατε, καὶ εἴπετε περὶ αὐτῶν τὰ ἑξῆς εἰς τὸν ἄτιμον συνένοχόν σας, τὸν Ἑβραῖον. «Αἱ μόναι ἀποδείξεις περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ παιδίου εὑρίσκονται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ γρηᾶ στρίγγλα εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα τὰ ἔδωκε, σαπίζει τώρα εἰς τὴν τάφον.»

— Υἱὲ ἀνάξιε, δόλιε, ἄνανδρε, σὺ ὁ βουλευόμενος ἐντὸς ζοφερῶν καταγωγίων μετὰ κλεπτῶν καὶ φονέων! σύ, τοῦ ὁποίου αἱ ἄτιμοι μηχανορραφίαι ἐπήνεγκον τὸν βίαιον θάνατον γυναικὸς χιλιάκις καλλιτέρας σοῦ! σύ, ὅστις ἀπὸ βρεφικῆς κοιτίδος ἐπέφερες θλῖψιν καὶ ἀπελπισίαν εἰς τὸν πατέρα σου· σὺ ὅστις ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, ἀληθοῦς κατόπτρου τῆς ψυχῆς σου, φέρεις τὰ σημεῖα ἐπαισχύντων ἀσθενειῶν, προϊόντων χαμερπῶν παθῶν καὶ ὀργίων.... Ἐδουάρδε Λήφοραντ τολμᾷς ἀκόμη νὰ ντιταχθῇς εἰς ἐμέ;

— Ὄχι, ὄχι, ὄχι! ἀπεκρίνατο ὁ ἄνανδρος ἐκεῖνος, καταβληθεὶς ἐκ τοιαύτης προσβολῆς.

— Δὲν ὑπάρχει λέξις, ἀνεφώνησεν ὁ πρεσβύτης, λέξις, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ εἰξεύρω. Αἱ σκιαὶ ἐκεῖναι τὰς ὁποίας εἶδες ἐπὶ τοῦ τοίχου, περισυνήγαγον τὰ μυστικά σου καὶ μοὶ τὰ ἐμαρτύρησαν. Ἡ Θέα τοῦ καταδιωκομένου ἐκείνου παιδίου συνεκίνησε καὶ αὐτὴν τὴν κακίαν, καὶ ἐνέβαλεν αὐτῇ τὸ θάρρος ἂν μὴ καὶ τὰ προσόντα τῆς ἀρετῆς. Ἐπηκολούθησε δολοφονία, ἧς εἶσαι λόγῳ, ἂν μὴ καὶ ἔργῳ, συνεργός.

— Ὄχι, ὄχι, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μώνξ. Δὲν... δὲν εἰξεύρω τίποτε περὶ αὐτοῦ. Ἴσα ἴσα ὑπήγαινα διὰ νὰ πληροφορηθῶ ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος, ὅτε μὲ εὕρατε· δὲν εἰξεύρα τὴν αἰτίαν τοῦ κακουργήματος· ὑπέθετα ὅτι ἦτο συνέπεια ἔριδος.

— Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐδολοφονήθη, διότι ἀνεκοίνωσε μέρος τῶν μυστικῶν σας, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω. Θέλετε τώρα νὰ μοι ἀνακοινώσητε ὅλα ;

— Ναί.

— Θέλετε νὰ ἐπαναλάβητε αὐτὰ ἐνώπιον μαρτύρων, καὶ νὰ πιστοποιήσητε εἰλικρινῶς τὰ γεγονότα διὰ τῆς ὑπογραφῆς σας;

— Ὑπόσχομαι καὶ αὐτό.

— Θέλετε νὰ μείνετε ἐδῶ ἥσυχος μέχρις οὗ συνταχθῇ ἡ ἔκθεσις αὕτη καὶ νὰ με συνοδεύσητε εἰς οἱονδήποτε τόπον ἤθελον κρίνῃ κατάλληλον διὰ νὰ ποιήσητε τὴν ὁμολογίαν ;

— Ἐὰν ἐπιμένετε, παραδέχομαι καὶ τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ.

— Ἀνάγκη νὰ πράξητε καὶ τι πλειότερον, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω· νὰ ἀποδώσητε εἰς τὸ ἀθῶον παιδίον τὴν κληροδοτηθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν. Δὲν ἐλησμονήσατε τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης. Ἐκτελέσατε τὰναφερόμενα εἰς τὸν ἀδελφόν σας; μέρη, καὶ ὑπάγετε ἀκολούθως ὅπου ἀγαπᾶτε· δὲν θὰ ἔχομεν πλέον ἀνάγκην νὰ σας ἐπανίδωμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.»

Ἐν ᾧ ὁ Μώνξ ἐβάδιζεν ἐν ἀγωνίᾳ ἐν τῷ δωματίῳ, ἀμφιρρέπων μεταξὺ φόβου καὶ μίσους, μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πατρικοῦ φίλου καὶ τεχνασμάτων πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτῶν, ἡ θύρα

ἠνοίχθη ἀποτόμως καὶ εἰσῆλθεν ὁ κ. Λόσμπερν, σφόδρα τεταραγμένος.

«Θὰ συλληφθῇ, ἀνεκραύγασε, θὰ συλληφθῇ ἀπόψε!

— Ὁ φονεύς ; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

— Ναί, ναί, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρός. Εἶδαν τὸν σκύλον του πλανώμενον πλησίον μιᾶς σεσαθρωμένης οἰκίας, καὶ χωρὶς κάμμίαν ἀμφιβολίαν ὁ κύριός του ἐκρύβη ἐκεῖ ἢ θὰ ὑπάγῃ νὰ κρυβῇ τὴν νύκτα. Ἡ ἀστυνομία φρουρεῖ πανταχόθεν· συνωμίλησα μετὰ τῶν ἐπιφορτισμένων νὰ τὸν συλλάβωσι, καὶ μοὶ εἶπον ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ, καὶ ὅτι προσεκηρύχθη ἀμοιβὴ ἑκατὸν λιρῶν διὰ τὴν σύλληψίν του.

— Προσθέτω καὶ ἐγὼ ἄλλας πεντήκοντα, καὶ θὰ ὑπάγω νὰ το διακηρύξω ὁ ἴδιος ἐπιτοπίως. Ποῦ εἶναι ὁ Μαυλάκη ;

— Ὁ Ἑρρῖκος ; μόλις εἶδεν ὅτι ὑμεῖς μετὰ τοῦ νέου ἐδῶ ἐπέβητε εἰς τὸ ὄχημα, ἵππευσεν ἀμέσως καὶ ἔτρεξε καὶ ἠνώθη μὲ τοὺς καταδιώκοντας τὸν φονέα.

— Ἀκούσατε τίποτε διὰ τὸν Ἑβραῖον ;

— Δὲν εἶχε συλληφθῇ ἀκόμη, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἦνε θὰ συλληφθῇ.

— Ἀπεφασίσατε λοιπόν ; ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ κ. Μπράουνλω τὸν Μώνξ.

— Ναί, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος. Δὲν... δὲν θὰ με μαρτυρήσετε ;

— Ὄχι· ἀλλὰ μείνατε ἐδῶ μέχρι τῆς ἐπανόδου μου. Ἡ ἀσφάλειά σας ἐξήρτηται ἐκ τούτου.»

Ὁ κ. Μπράουνλα καὶ ὁ ἰατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἐκλείδωσαν τὴν θύραν.

«Λοιπόν ; τί κατωρθώσατε ; ἠρώτησε σιγᾷ ὁ ἰατρός.

— Πλειότερα ἀφ' ὅσα προσεδόκων. Ὁρίσατε διὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἐπαύριον τὴν συνέντευξιν. Πρέπει νὰ εὑρεθῶμεν ἐκεῖ πρό τινων ὡρῶν, ἀλλ' ἀνάγκη ἀναπαύσεως, πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ ἀναπαυθῇ ἡ μία Ῥόζα, ἥτις ἴσως θὰ χρειασθῇ τότε πλειότερον θάρρος, παρ' ὅσον δυνάμεθα νὰ φανταστῶμεν τώρα. Ἀλλὰ τὸ αἷμα βράζει εἰς τὰς φλέβας μου, διότι συλλογίζομαι ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικήσωμεν τὴν δυστυχῆ δολοφονηθεῖσαν. Ποίαν διεύθυνσιν ἔλαβον ;

— Ὑπάγετε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἀστυνομικὸν γραφεῖον καὶ θὰ φθάσητε ἐν καιρῷ. Ἐγὼ μένω ἐδῶ.»

Οἱ γέροντες φίλοι ἀπεχωρίσθησαν, σφόδρα τεταραγμένοι ἀμφότεροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΘ'

Καταδίωξις καὶ δραπέτευσις.

Πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ῥόδερχαϊδ (Rotherhithe) παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ταμέσεως, ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ νῦν, πολλαὶ ἐλεειναὶ καὶ ἑτοιμόρροποι οἰκίαι, ἀποτελοῦσαι τὴν βδελυρωτάτην συνοικίαν τῆς πόλεως, συνοικίαν ἄγνωστον εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου. Ἐκεῖ κατοικοῦσι τὰποβράσματα τῆς κοινωνίας τῆς πρωτευούσης, οἱ χυδαιότατοι καὶ ἐνδεέστατοι τῶν παροχθίων κατοίκων. Ὁ διαβάτης μετὰ κόπου ὁδεύει ἐν ταῖς σκολιαῖς καὶ στεναῖς αὐταῖς ὁδοῖς, ἔνθα εὑρίσκονται πωλητήρια τροφίμων καὶ ἐνδυμάτων, ῥυπαρῶν καὶ ἀηδεστάτων.

Ἐν μιᾷ τῶν σαθρῶν οἰκιῶν ἐκείνων, ἧς τὰ παράθυρα ἦσαν τετειχισμένα, τὸ δὲ ὄπισθεν μέρος περιεκλείετο ὑπὸ πλατείας τάφρου, ἦσαν συνηγμένοι τρεῖς ἄνθρωποι, ὧν ἡ ψυσιογνωμία ἐμαρτύρει ὅτι κατετρύχοντο ὑπὸ μεγάλης ἀμηχανίας καὶ φόβου σπουδαιοτάτων κινδύνων. Ἦσαν δ' οὗτοι ὁ Τωβίας Κράκιτ, ὁ κὺρ Τσίτλιγκ, καὶ τις κλέπτης, πεντηκοντούτης τοὐλάχιστον τὴν ἡλικίαν, οὗ τὸ πρόσωπον ἔφερε πλατεῖαν οὐλὴν, ἣν ἔλαβεν εἴς τινα συμπλοκὴν, ἡ δὲ ῥὶς ἦν ἄμορφος καὶ τετραυματισμένη, ἴσως ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας· οὗτος ἦτο παλαιὸς κακοῦργος, δραπέτης μὴ ἀποτίσας τὴν ποινὴν τῆς ἐξορίας, καὶ ἐκαλεῖτο Κάγξ.

«Πολὺ θὰ ἤμουν εὐχαριστημένος, βλάμη, εἶπεν ὁ Τωβίας πρὸς τὸν Τσίτλιγκ, ὅταν τὰ πρυμνήσατε ἀπὸ τὰ παληά σας 'λημέρια, γιατὶ σᾶς ἐτσίτωσαν, νὰ εὑρίσκατε κἀνὲν ἄλλο μέρος, ἀντὶ νά μας ὁρίσετε ἐδῶ.

— Βέβαια, τί σε ἐπαρακίνησε νὰ διαλέξῃς αὐτὸ τὸ 'σπίτι, ὄρνιο ; προσέθηκεν ὁ Κάγξ.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ καλῶς ὥρισες ; Περίμενα νά με δεχθῆτε καλλίτερα, ἀπεκρίνατο ὁ Τσίτλιγκ σόννους.

— Νά σου εἰπῶ, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Τωβίας· ὅταν κάνεις λαμβάνῃ τὸν κόπο νὰ ζῇ ἔτσι μοναχικά, καθὼς ἐμὲ, εἰς μέρος ποῦ κάνεις δὲν πατεῖ τὸ πόδι του, δὲν τοῦ καλοφαίνεται ὅταν ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ δεχθῇ τὴν ἐπίσκεψιν ἑνὸς ὑποκειμένου καθὼς ἡ εὐγένειά σας, ἂν καὶ μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἐπαίξαμεν ἄλλοτε μαζὶ χαρτιά.

— Καὶ μάλιστα, προσέθηκεν ὁ Κάγξ, ὅταν αὐτὸς ὁποῦ ζῇ τόσῳ ἐρημικὰ, ἔχει μαζί του ἕνα κύριον, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ 'γρηγορώτερα παρὰ ὅτι τὸν ἐπερίμεναν, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μεγάλην ὄρεξιν νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ δικαστήρια.»

Ἐμεσολάβησαν στιγμαί τινες σιωπῆς, μεθ' ἃ ὁ Τωβίας Κράκιτ σκεφθεὶς ὅτι δὲν ἦτο κατάλληλος ἡ ὥρα νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν εὐτράπελον τρόπον τὴν συνομιλίαν, ἠρώτησεν ἀποτόμως τὸν Τσίτλιγκ πότε συνέλαβον τὸν Φέιγγιν.

«Σήμερα τὸ δειλινὸ εἰς τὰς δύο· ὁ Τσάρλυ καὶ ἐγὼ κατωρθώσαμε νὰ τὸ ξεσκουλάρουμε κ' ἐξεφύγαμεν ἀπὸ τὸν καπνοδόχο· ὁ Μπόλτερ πάλιν ἐχώθη ἀπὸ κάτω ἀπὸ μία κάσσα· ἀλλὰ τὰ πόδια του ἔβγαινον ἔξω καὶ τὸν κατάλαβαν ἀ-

μέσως, καὶ τὸν τσουβάλιασαν κι' αὐτὸν μαζὶ μὲ τὸν Ἑβραῖον.

— Καὶ ἡ Μπέττυ;

— Ἡ Μπέττυ ἐπῆγε νὰ ἰδῇ τὴν σκοτωμένην καὶ ὅταν ἐβγῆκεν ἔβαλε ταῖς φωναῖς καὶ ἐκτύπαγε τὸ κεφάλι της εἰς τὸν τοῖχο, ὥστε τῆς ἐφόρεσαν τὸν ζουρλομανδύα καὶ τὴν ἔχουν τώρα μέσα εἰς ἕνα φρενοκομεῖον.

— Τί ἀπέγινεν ὁ μικρὸς Τσάρλυ Μπέιτς; ἠρώτησεν ὁ Κάγξ.

— Κάπου 'δῶ κοντὰ θὰ τριγυρίζῃ, ὅσο ποῦ νὰ σουρουπώσῃ, καὶ θὰ ἔλθῃ 'γρήγορα, ἀπεκρίνατο ὁ Τσίτλιγκ. Δὲν ἔχει νὰ 'πάγῃ πουθενὰ ἄλλου, γιατὶ εἰς τοὺς Τρεῖς Χωλοὺς ἔπιασαν ὅλους ὅσους ἠθραν· εἶναι δόκανο. Εἶδα φανάρια[1] εἰς τὸν μπεσακτᾶ· τὰ εἶδα μὲ τὰ 'μάτια μου.

— Αὐτὸ εἶναι διαβολικὴ συνέργεια, παρετήρησεν ὁ Τωβίας δάκνων τὰ χείλη· δὲν θὰ γλυτώσῃ ρουθοῦνι αὐτὴν τὴν φορά.

— Τὸ κακουργοδικεῖον συνεδριάζει τώρα, εἶπεν ὁ Κάγξ· καὶ ἂν ὁ Μπόλτερ μαρτυρήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἑβραίου, καθὼς φαίνεται βέβαιον, θὰ κηρυχθῇ καὶ ὁ Ἑβραῖος συνεργὸς καὶ τὴν παρασκευὴ θὰ τον ἰδοῦμε νὰ χορεύῃ 's τὸ σχοινί!

— Νἄκουγες πῶς οὔρλιαζε ἀπὸ πίσω του τὰσκέρι! ἐξηκολούθησεν ὁ Τσίτλιγκ. Οἱ κλητῆρες ἔβαλαν ὅλα τους τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ ἐμποδίζουν μὴ τὸν κομματιάσῃ. Μιὰ φορὰ μάλιστα τὸν ἔρριξαν κάτου, ἀλλὰ τὸν περιτριγύρισαν οἱ κλητῆρες καὶ ἔτσι τὸν ἐγλύτωσαν. Ἦταν γιομάτος λάσπαις καὶ αἵματα, καὶ ἄν τον ἐβλέπατε πῶς ἐκύτταζε μὲ φόβο τοὺς ἀνθρώπους καὶ πῶς ἐτσάκωνε τοὺς κλητῆρας, 'σὰν νὰ ἦσαν οἱ καλλίτεροί του φίλοι! Μοῦ φαίνεται 'σὰν νὰ τον βλέπω ἐμπρός μου, καὶ τὸ ἀσκέρι 'σὰν λυσσασμένο νὰ τρέχῃ ἀπὸ 'πίσω του, καὶ τῆς γυναῖκες νὰ φωνάζουν!»

Ὁ Τσίτλιγκ ἐσίγησε, φρίττων ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου θεάματος, ἐπί τινα λεπτὰ δ' ἐπεκράτησεν ἄκρα σιγή· ἀλλὰ ταύτην διέκοψε παράδοξος κρότος ἀκουσθεὶς εἰς τὴν κλίμακα, μεθ' ὃ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ὁ κύων τοῦ Σάικς.

Ἔντρομοι ἔτρεξαν εἰς τὸ παράθυρον, κατέβησαν τὴν κλίμακα, παρετήρησαν εἰς τὴν ὁδόν. Ὁ κύων εἰσεχώρησεν εἰς τὴν οἰκίαν διά τινος ὀπῆς· ὁ δὲ κύριός του οὐδαμοῦ ἐφαίνετο.

«Τί θὰ εἰπῇ αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Τωβίας, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον· δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθῃ οὐδεὶς ἐδῶ... ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ ἔλθῃ.

— Ἂν θὰ ἤρχετο, θὰ ἤρχετο μὲ τὸ σκύλο, εἶπεν ὁ Κάγξ, κύψας καὶ παρατηρήσας τὸ ζῶον. Δόστε του ὀλίγο νερό, ἔτρεξε μεγάλον δρόμον καὶ εἶναι πολὺ κουρασμένο.—Κύτταξε ἐκεῖ! δὲν ἄφηκε σταλιά, προσέθηκεν ὁ Κάγξ, ἀφ' οὗ πρὸς στιγμὴν παρετήρησε σιωπηλῶς τὸν κύνα. Εἶναι καταλασπωμένος, καὶ κουτσαίνει ὀλίγον· ἀπὸ τὸν δρόμον φαίνεται τὸν πολύν.

— Ἀλλ' ἀπὸ ποῦ νὰ ἔρχεται; ἀνεφώνησεν ὁ Τωβίας· φαίνεται θὰ ὑπῆγεν ἀλλοῦ καὶ ἐπειδὴ θὰ ἔβλεπεν ὅλω ξένα πρόσωπα, θὰ τώστριψε γιὰ 'δῶ ποῦ εἶχε ἔλθει καὶ ἄλλοτε. Ἀλλὰ ποῦ νἄφησε τὸν ἀφεντικό του καὶ ἦλθε μονάχος;

— Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔπαθε τίποτε αὐτός, εἶπεν ὁ Κάγξ, μὴ τολμῶν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι νὰ ὀνομάσῃ τὸν φονέα. Ἀλλοιῶς ὁ σκύλος θὰ ἐγύρευε νὰ μας ὁδηγήσῃ εἰς τὸ πτῶμά του. Ἐγὼ πιστεύω πῶς θὰ ἤβρε τρόπο νὰ το στρίψῃ ἀπὸ τὸν τόπο αὐτὸ καὶ πῶς θὰ ἄφησε μάρμαρο τὸν σκύλο· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς φαίνεται ἥσυχος.»

Ἡ εἰκασία αὕτη ἐφαίνετο πιθανὴ καὶ πάντες τὴν παρεδέχθησαν. Ἐπελθόντος τοῦ σκότους ἔκλεισαν τὰ φύλλα τῶν παραθύρων καὶ ἀνῆψαν φῶς. Περιδεεῖς καὶ ἀνήσυχοι ἕνεκα τῶν ἀρτίως συμβάντων, ἔτρεμον ὅτε ἤκουον κρότον τινά, καὶ μόλις ἐτόλμων νὰ ψιθυρίσωσιν ὀλίγας λέξεις, ὥστε βλέπων τις αὐτοὺς εἰς τοιαύτην κατάστασιν θὰ ἐνόμιζεν ὅτι τὸ πτῶμα τῆς δολοφονηθείσης ἔκειτο εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον. Λύχνος ἐκρούσθη βιαίως ἡ θύρα τῆς οἰκίας· ὁ Κράκιτ ἐκύτταξεν ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ὠχρίασεν. Ὁ τρόμος του δὲ καὶ μόνος ἐμαρτύρει ἐπαρκῶς τίς ἦτο ὁ κρούσας. Συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ τῷ ἀνοίξωσι. Κατέβη λοιπὸν ὁ Κράκιτ καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανῆλθε μετ' ἀνδρὸς, ὁμοιάζοντος μᾶλλον τῷ φάσματι τοῦ φονέως. Εἶχε τὸν πώγωνα ἀξύριστον, τὰς παρειὰς κοίλας καὶ πελιδνάς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμισβέστους. Λαβὼν ἓν κάθισμα ἔφερεν αὐτὸ ἐγγύτατα τοῦ τοίχου καὶ ἐκάθησεν.

Οὐδὲ λέξιν ἀντήλλαξε μετὰ τῶν ἄλλων· ἐκύτταζεν αὐτοὺς ἐν σιγῇ, ἐκεῖνοι δ' ἐταπείνουν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτε τὰ βλέμματά των ἠτένιζον τὸ βλοσυρὸν τοῦ φονέως βλέμμα. Καὶ ὅτε διὰ φωνῆς βραγχνῆς καὶ ὑποκώφου διέκοψε τὴν σιγήν, οἱ πάντες ἐρρίγησαν· διότι οὐδέποτε εἶχον ἀκούσει παρομοίαν φωνήν.

«Πῶς εὑρίσκεται αὐτὸς ὁ σκύλος ἐδῶ; ἀνεφώνησε.

— Μόνος, πρὸ τριῶν ὡρῶν.

— Ἡ ἑσπερινὴ ἐφημερὶς λέγει πῶς ἔπιασαν τὸν Φέιγγιν· ἀλήθεια εἶναι ἢ ψεύματα;

— Ἀληθέστατον.»

Νέα σιγὴ ἐπηκολούθησε.

«Νὰ σας πάρῃ ὁ διάβολος ὅλους! εἶπεν ὁ Σάικς, φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου. Δὲν ἔχετε τίποτε νὰ μου εἰπῆτε;»

Ἐκεῖνοι παρετήρησαν ἀλλήλους μετ' ἀμηχανίας, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνατο.

«Σὺ ποῦ εἶσαι ἐδῶ ὁ νοικοκύρης, εἶπεν ὁ Σάικς τῷ Κράκιτ, ἔχεις σκοπὸν νὰ με παραδώσῃς, ἢ θὰ με κρύψῃς ὡς νὰ περάσῃ αὐτὴ ἡ μπόρα;

1. Κατασκόπους.

—Ἠμπορεῖτε νὰ μένετε ἐδῶ ἂν νομίζετε πῶς εἶσθε ἀσφαλῆς,» ἀπεκρίνατο ὁ Κράκιτ, ἀφ' οὗ ἐδίστασεν ἐπὶ μικρόν.

Ὁ Σάικς στρέψας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο, ἢ μᾶλλον ἀποπειραθεὶς νὰ στρέψῃ αὐτὴν καὶ μὴ κατορθώσας τοῦτο, ἠρώτησε· «Τὸ σῶμα.... τὸ.... τὸ ἔθαψαν;»

Ἐκεῖνοι ἀνένευσαν.

«Διατὶ νὰ μή το θάψουν; ἀνεφώνησεν ὁ φονεύς, ἰδὼν καὶ πάλιν ὄπισθέν του. Διατὶ νά το φυλάττουν;... Ποῖος κτυπᾷ ἔτσι!»

Ὁ Κράκιτ ἐξῆλθε ποιήσας νεῦμα καθησυχαστικὸν καὶ ἐπανῆλθεν ἀμέσως, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Τσάρλυ Μπέιτς. Ὁ Σάικς ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας, ὥστε πρῶτον αὐτὸν εἶδεν ὁ νεοελθών.

«Τώμπυ! ἀνεφώνησεν ὁ Τσάρλυ, ὀπισθοδρομήσας μετὰ φρίκης· διατὶ δὲν μοῦ τὸ εἶπες αὐτὸ ἀπὸ κάτω;»

Ὁ Σάικς ἰδὼν ὅτι οἱ τρεῖς ἄλλοι ἵσταντο περίφοβοι καὶ ὡς ἀπολελιθωμένοι, προσεπάθησε νὰ ἐξευμενίσῃ τὸν παῖδα. Ἔτεινε λοιπὸν αὐτῷ τὴν χεῖρα μετὰ προσηνείας.

«Ἀφῆτέ με νὰ ὑπάγω εἰς ἄλλην κάμερα! εἶπεν ὁ Τσάρλυ.

— Ἔ! Τσάρλυ! εἶπεν ὁ Σάικς πλησιάσας αὐτόν· δὲν... δέν με ἀνεγνώρισες;

— Μὴ προχωρῆς; ἀπεκρίνατο ὁ παῖς, ἰδὼν μετὰ φρίκης τὸν δολοφόνον· μὴ προχωρῆς, σκυλί, φονιᾶ!»

Ὁ Σάικς ἔστη καὶ τὰ βλέμματά των διεσταυρώθησαν· ἀλλ' ὁ φονεὺς ἐταπείνωσεν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμούς.

«Νὰ ἦσθε μάρτυρες καὶ οἱ τρεῖς, ἀνεκραύγασεν ὁ Τσάρλυ κινῶν τὸν γρόνθον καὶ βαθμηδὸν ἐξαπτόμενος πλειότερον, νὰ ἦσθε μάρτυρες καὶ οἱ τρεῖς... πῶς δὲν τὸν φοβᾶμαι.... Ἂν ἔλθουν νὰ τον γυρέψουν ἐδῶ... Θὰ τον μαρτυρήσω. Προσέξατε εἰς αὐτὰ ποῦ λέγω· 'μπορεῖ νὰ με σκοτώσῃ, ἂν θέλῃ, ἢ ἂν τοῦ βαστᾷ. Ἀλλ' ἂν εὑρίσκωμαι ἐδῶ, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀστυνομία, θὰ τον παραδώσω!... Θὰ τον παραδώσω, καὶ ἂν ἀκόμη πρόκειται νὰ τον ψήσουν ψητόν... Βοήθεια! φονιάδες! Ἂν ἔχῃ κἀνεὶς ἀπὸ σᾶς τοὺς τρεῖς καρδιὰ ἂς φωνάξῃ μαζί μου. Φονιάδες! Βοήθεια! Πιάστε τον!»

Καὶ ὁ Τσάρλυ μόνος αὐτὸς ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ῥωμαλέου Σάικς τοσοῦτον ἀπροόπτως καὶ μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὥστε ἔρριψεν αὐτὸν χαμαί. Οἱ τρεῖς θεαταὶ ἔστησαν ὡς ἐμβρόντητοι καὶ δὲν παρενέβησαν εἰς τὴν πάλην. Ὁ Τσάρλυ καὶ ὁ Σάικς ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς· ὁ παῖς ἀδιαφορῶν διὰ τὰ κτυπήματα ἅτινα παρὰ τοῦ κακούργου ἐλάμβανεν, ἐκράτει στερεῶς τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ καὶ προσεπάθει νὰ τον ἁρπάσῃ ἀπὸ τὸν λαιμόν, μὴ παυόμενος ἐν τῷ μεταξὺ νὰ κραυγάζῃ διὰ πάσης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων του ἐπικαλούμενος βοήθειαν.

Ἡ πάλη ὅμως ἦτο λίαν ἄνισος καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολύ. Ὁ Σάικς κατέβαλεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ παιδίον καὶ ἦν ἕτοιμος νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ δι' ἑνὸς λακτίσματος, ἀλλὰ παρεμβὰς ὁ Κράκιτ, τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἔντρομος τὸ παράθυρον. Ἐκεῖθεν ἐφαίνοντο φῶτα δάδων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἠκούοντο συγκεχυμένη βοή, κρότος βημάτων σπευδόντων ἀνθρώπων καὶ κραυγαὶ ἀσυνάρτητοι. Μεταξὺ δὲ τοῦ πλήθους ὑπῆρχε προφανῶς καὶ τις ἱππεύς, διότι ἠκούετο ἀντηχῶν ὁ κρότος τῶν πετάλων τοῦ ἵππου ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Τὸ φῶς τῶν δάδων ἐπηύξησε, τὸ πλῆθος ἐπλησίασεν, ἔκρουσαν θορυβωδῶς καὶ ἐπανειλημμένως τὴν θύραν, καὶ τὸ πλῆθος ὅλον ἔβαλε κραυγήν, ἱκανὴν καὶ τὸν γενναιότατον νὰ τρομάξῃ.

«Βοήθεια! ὠρύετο ὁ παῖς. Ἐδῶ εἶναι! ἐδῶ! σπάστε τὴν πόρτα!

— Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἀνοίξατε! ἐκραύγαζον ἔξωθεν. Ὁ δὲ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ ἐπετείνοντο.

— Σπάστε τὴν πόρτα! ἐκραύγαζεν ὁ Τσάρλυ. Δὲν θ' ἀνοίξουν· τρέξατε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν κάμεραν ὁποῦ εἶναι τὸ φῶς. Σπάστε τὴν πόρτα!»

Τὸ πλῆθος ὑπήκουσε προφανῶς εἰς τὴν παρακέλευσιν καὶ κτυπήματα ἰσχυρὰ ἐκλόνησαν τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα. Ὁ Σάικς διέταξε καὶ τῷ ἤνοιξαν τὴν θύραν ἑνὸς δωματίου, εἰς ὃ εὐκόλως κατέκλεισε τὸν Τσάρλυ, καίπερ μανιωδῶς ἀνθιστάμενον.

«Εἶναι ἡ ἐξώπορτα καλὰ κλεισμένη; ἠρώτησεν ἀκολούθως.

— Εἶναι διπλᾶ μανδαλωμένη.

— Τὰ φύλλα της εἶναι στερεά;

— Καὶ τὰ φύλλα της καὶ τὰ παραθυρόφυλλα.»

Τότε ὁ Σάικς ἤνοιξε τὸ παράθυρον, προέκυψεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκραύγασε μετὰ λύσσης.

«Σκασμὸς νὰ σας κόψῃ! Τὸν κόρακα νὰ 'βγάλετε, δέν με πιάνετε ἐμένα!»

Ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ὁ θόρυβος καὶ ἡ ταραχή, ἣν διήγειρεν ἡ θρασεῖα πρόσκλησις τοῦ φονέως. Πολλοὶ ἐκραύγαζον ὅτι πρέπει νὰ πυροβοληθῇ ἡ οἰκία· ἄλλοι παρώτρυναν τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους νὰ πυροβολήσωσι κατὰ τοῦ κακούργου. Ἀλλ' οὐδεὶς ὑπερέβαλε τὸν ἔφιππον κύριον, ὅστις ἀφιππεύσας καὶ διασχίσας τὸ πλῆθος ἔφθασε μέχρι τοῦ παραθύρου, καὶ ἐκραύγασε βροντοφώνως.

«Εἴκοσι λίρας εἰς ὁποιον φέρῃ μίαν σκάλαν!»

Οἱ πλησίον αὐτοῦ εὑρισκόμενοι ἐπανέλαβον τὴν κραυγήν, καὶ πλεῖστοι ἔτρεξαν πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλοι κλιμάκων, ἄλλοι σφυρῶν, καὶ τὸ πλῆθος ἐκυμαίνετο ὡς σαλευομένη θάλασσα.

«Ὅταν ἤλθα ἦταν παλίρροια, εἶπεν ὁ δολοφόνος· δόστε μου ἕνα σκοινί, ἕνα μακρὺ σκοινί·

εἶναι ὅλοι ἀπὸ τὸ 'μπροστινὸν μέρος· θὰ 'μπορέσω νὰ καταβῶ κρυφὰ εἰς τὸν χάνδακα καὶ νὰ γλυτώσω ἀπὸ 'κεῖ. . . Ἕνα σκοινὶ γρήγορα ἢ ἀμέσως ἔκαμα ἄλλα τρία φονικά, καὶ τὸν ἑαυτόν μου 'ς τὰ ὕστερα.»

Ἀλλ' ὁ τρόμος εἶχε παραλύσει τὰ μέλη τῶν ἄλλων τριῶν, οἵτινες ἠρκέσθησαν νὰ δείξωσι μόνον τὸ μέρος ἔνθα ἠδύνατο νὰ εὕρῃ σχοινία. Ἐκλέξας δὲ ὁ κακοῦργος τὸ μακρότερον καὶ στερεώτερον, ἔτρεξεν ἵνα ἀνέλθῃ εἰς τὴν στέγην. Πάντα τὰ πρὸς τὸ ὄπισθεν τῆς οἰκίας μέρος παράθυρα ἦσαν πρὸ πολλοῦ τετειχισμένα, ἐκτὸς μικροῦ τινος φεγγίτου ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ ἐνεκάθειρξε τὸν Τσάρλυ. Ἀλλ' ἐκεῖθεν ὁ παῖς δὲν ἐπαύσατο παροτρύνων τοὺς ἔξω νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος, ὥςε ὅτε ὁ δολοφόνος ἐπεφάνη ἐπὶ τῆς στέγης, μεγάλαι φωναὶ ἀνήγγειλαν τὴν παρουσίαν του εἰς τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος καὶ τὸ πλῆθος ἤρξατο συρρέον ἐκεῖ.

Ὁ κακοῦργος προέκυψεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς στέγης, ἀλλ' εἶδεν ὅτι ἡ ἄμπωτις εἶχεν ἐπέλθει, καὶ ἡ τάφρος ἦτο ξηρὰ σχεδόν. Τὸ πλῆθος κατανοῆσαν τὸ σχέδιόν του καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἀνέπεμψε κραυγὴν θριάμβου.

«Πεντήκοντα λίρας στερλίνας εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὸν συλλάβῃ ζῶντα! ἀνεφώνησέ τις πρεσβύτης. Περιμένω ἐδῶ νὰ ἔλθῃ νά μοι ζητήσῃ τὴν ἀμοιβὴν ὅστις τὸν συλλάβῃ!»

Αἱ κραυγαὶ τοῦ πλήθους ἐπανελήφθησαν ἰσχυρότεραι. Τότε ὅμως διεδόθη ὅτι ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἐθραύσθη, καὶ ὅτι ὁ πρῶτος ζητήσας κλίμακα εἰσώρμησεν ἐντός. Πάντες λοιπὸν ἔτρεξαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὠθοῦντες καὶ ὠθούμενοι καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταραχῆς, ἐλησμόνησαν τὸν δολοφόνον, περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι θὰ συλληφθῇ μὴ δυνάμενος νὰ διαφύγῃ.

Περιδεὴς ὁ Σάικς ἐκ τῶν μανιωδῶν κραυγῶν τοῦ πλήθους, ἐκάθητο ἐπὶ τῆς στέγης ἄπελπις. Ἰδὼν ὅμως ὅτι συνέρρεον πάντες πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας μέρος, ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν εὐκαιρίαν, καὶ νὰ κατέλθῃ μέχρι τῆς τάφρου, ὁπόθεν διὰ τὴν γενικὴν ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν ἠδύνατο ἴσως νὰ διαφύγῃ.

Κατανοήσας ὅτι ἐξεβίασαν τὴν εἴσοδον ἔσπευσε νὰ προσδέσῃ στερεῶς τὸ ἓν ἄκρον τοῦ σχοινίου εἴς τινα καπνοδόχην καὶ νὰ κατασκευάσῃ βρόχον εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἐν ᾧ δὲ εἶχεν εἰσαγάγῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν βρόχον, ὅπως τὸν στηρίξῃ ὑπὸ τὰς μασχάλας του, ὁ γέρων κύριος, ὅστις εἶχε μείνει εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος, ἰδὼν τὰς κινήσεις του, ἐκραύγασεν ὑποδεικνύων αὐτὸν εἰς τοὺς ἄλλους. Ὁ δολοφόνος φοβηθεὶς ἔστρεψε τὴν κεφαλήν· ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνέτεινε μετὰ φρίκης τὰς χεῖρας καὶ ἐξέπεμψε κραυγὴν ἀπαισίαν.

«Τὰ 'μάτια της πάλιν!» ἐκραύγασεν. Ἐκλονήθη ὡς κεραυνόπληκτος, καὶ ἀπολέσας τὴν ἰσορροπίαν, ἔπεσεν· ὁ βρόχος ἦν περὶ τὸν τράχηλόν του· τὸ σχοινίον ἐτάθη ἕνεκα τοῦ βάρους του ὡς χορδὴ τόξου, μὲ ταχύτητα δὲ βέλους ἐκρημνίσθη ὁ κακοῦργος ἐξ ὕψους τριάκοντα πέντε ποδῶν. Ἐβασάλαξεν ἐπί τινα δευτερόλεπτα, καὶ ἔμεινεν οὕτως ἀπηγχονισμένος.

Ἡ παλαιὰ καπνοδόχη ἐσείσθη ὀλίγον, ἀλλ' ἀντέσχε. Τὸ πτῶμα τοῦ Σάικς ἐκρέματο ταλαντούμενον πρὸ τοῦ φεγγίτου τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἦν ἐγκαθειργμένος ὁ Τσάρλυ, ὅστις ἀπομακρύνων διὰ τῆς χειρὸς τὸ ἐπιπροσθοῦν πτῶμα ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν καὶ παρεκάλει νὰ τὸν ἐλευθερώσωσι.

Κύων ἐφάνη τότε ἐπὶ τῆς στέγης καὶ περιέτρεχεν εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς, θρηνωδῶς ὑλακτῶν· ὁρμήσας δὲ ἐπήδησεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ πτώματος, ἀλλ' ὀλισθήσας ἔπεσεν ὕπτιος ἐπὶ τῆς τάφρου, ἡ δὲ κεφαλή του συγκρουσθεῖσα εἴς τινα λίθον συνετρίβη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν'

Ἐν ᾧ ἀποκαλύπτονται πολλὰ σκοτεινὰ πράγματα, καὶ ἐν ᾧ ἀποφασίζεται γάμος, χωρὶς κἀν νὰ θίξωσιν οἱ συμβαλλόμενοι τὸ ζήτημα τῆς κροκοῦς ἢ τῶν παραφόρων.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὰ συμβάντα, ἅτινα ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ διηγήθημεν, ὁ Ὄλιβερ εὑρίσκετο ἐν ὁδοιπορικῇ ἁμάξῃ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πόλιν. Μετ' αὐτοῦ ἦσαν ἐν τῇ αὐτῇ ἁμάξῃ ἡ κυρία Μαιυλάκη καὶ ἡ Ῥόζα, ἡ κυρία Μπέντγουιν καὶ ὁ ἀγαθὸς ἰατρός. Ὄπισθεν ἤρχοντο ἐν ἑτέρᾳ ἁμάξῃ ὁ κ. Μπράουνλω μεθ' ἑτέρου τινός, οὗ ἀπεσιώπησε τὸ ὄνομα.

Ὁ Ὄλιβερ ὑπὸ διαφόρων κατεχόμενος αἰσθημάτων ἐσίγα, ἐσίγων δὲ καὶ οἱ λοιποί, διότι εἶχον ἀνακοινωθῆ αὐτοῖς αἱ ὁμολογίαι τοῦ Μὼνξ καὶ ἐν ἀγωνίᾳ προσεδόκων τὴν διαφώτισιν πολλῶν σκοτεινῶν μυστηρίων. Αἱ κυρίαι ἠγνόουν τὰ κατὰ τὴν δολοφονίαν, καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα συμβάντα, ἐπιτηδὲς ἀποκρυβέντα αὐταῖς, ὅπως μὴ ταραχθῶσιν ὑπερμέτρως.

Ὅτε ἐπλησίασαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς στενὰς αὐτῆς ὁδοὺς, δύσκολον ἦτο νὰ κατασταλῇ ἡ παραφορὰ τοῦ παιδίου· ἐπανέβλεπε τὸ φερετροπηγεῖον τοῦ Σάουρμπερρυ, ἀλλὰ μικρότερον καὶ οὐχὶ οἷον παρίστατο εἰς τὰς ἀναμνήσεις του· ἐπανέβλεπε τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, οἰκίας γνωστὰς αὐτῷ, καὶ ἀνεπόλει ἀσημάντους τινὰς περιπετείας τῶν παιδικῶν του χρόνων· τὸ ἁμάξιον τοῦ καπνοδοχοκόρου Γκαλμφιηλντ, τὸ αὐτὸ πάντοτε, ἱστάμενον πρὸ τῆς θύρας καπηλείου· τὸ πτωχοκομεῖον, τὴν φρικώδη ἐκείνην εἰρκτὴν αὐτοῦ, μὲ τὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ στενὰ παράθυρά του· ἐπὶ τῆς φλιᾶς δὲ τῆς θύρας αὐτοῦ, τὸν παλαιὸν θυρωρὸν, κάτισχνον ὡς ἄλλοτε· ἰδὼν τοῦτον ὁ Ὄλιβερ δὲν ἠδυνήθη

νὰ καταπτοήσῃ αἴσθημα τρόμου, ἀμέσως ὅμως ἐγέλασε διὰ τὴν ἀνοησίαν του, εἶτα ἔκλαυσε, καὶ πάλιν κατόπιν ἐγέλασε. Πολλὰ πρόσωπα ἀνεγνώρισε, καὶ τῷ ἐφαίνετο ὡς ν' ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν τὴν προτεραίαν, καὶ ὡς νὰ ἦτο ὄνειρον ἠδὺ ἡ εὐτυχία του.

Ἀλλ' ἡ εὐτυχία του δὲν ἦτο ὄνειρον· ἔστησαν πρὸ τῆς πύλης τοῦ καλλίστου ξενοδοχείου, ὅπερ ἀπεθαύμαζεν ἄλλοτε ὁ Ὄλιβερ, ἐκλαμβάνων αὐτὸ ὡς μεγαλοπρεπὲς παλάτιον, ἀλλ' ὅπερ νῦν τῷ ἐφάνη ὡς ἐκπεσὸν τοῦ πάλαι μεγαλείου καὶ τῆς λαμπρότητος. Ὁ κ. Γκρίμγουιγκ ὑπεδέξατο ἐκεῖ αὐτοὺς, καὶ ὅμα κατελθούσας τῆς ἁμάξης ἠσπάσθη τὴν Ῥόζαν καὶ τὴν θείαν της, ὡς νὰ ἦτο πάππος ὅλων. Φιλομειδὴς καὶ ἀξιάγαστος, οὐδ' ἅπαξ κἂν προέτεινε *τὰ φάγη τὸ κεφάλι του*, οὐδὲ ὅτε φιλονεικῶν μετὰ γέροντός τινος ἡνιόχου διισχυρίζετο ὅτι κάλλιον αὐτοῦ εἴξευρε τὴν συντομωτέραν μέχρι Λονδίνου ὁδὸν, καίπερ ἅπαξ μόνον ὁδοιπορήσας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, κοιμώμενος μάλιστα καθ' ὅλον τὸν δρόμον. Τὸ γεῦμα παρετέθη, καὶ τὰ πάντα ὡς διὰ γοητείας ἦσαν ἡτοιμασμένα πρὸς ὑποδοχήν των.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὅμως, ἐπεκράτησεν ἡ αὐτὴ σιωπὴ καὶ κατήφεια, ἡ παρατηρουμένη καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁδοιπορίας. Ὁ κ. Μπράουνλω ἐγευματίσε χωριστά, οἱ δ' ἄλλοι δύο κύριοι ἔτρεχον τῇδε κἀκεῖσε ἀνήσυχοι καὶ συνωμίλουν πρὸς ἀλλήλους μυστικῶς. Ἡ κυρία Μαιυλάκη προσκληθεῖσα ἔξω, ἐπανῆλθε σφόδρα τεταραγμένη, φαίνεται μάλιστα καὶ ὅτι ἔκλαυσε. Πάντα ταῦτα ἀνησύχουν καὶ ἐξέπλησσον λίαν τὸν Ὄλιβερ καὶ τὴν Ῥόζαν.

Τέλος περὶ τὴν ἑνάτην τῆς ἑσπέρας εἰσῆλθον ἀπροσδοκήτως ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ Γκρίμγουιγκ, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ Μπράουνλω καί τινος ἄλλου, ὃν ἰδὼν ὁ Ὄλιβερ ἔμεινεν ἔκθαμβος, διότι τῷ εἶπον ὅτι εἶναι ἀδελφός του, ἀνεγνώρισε δὲ ὅτι ἦν ὁ αὐτὸς, ὃν συνήντησεν ἄλλοτε εἰς τὸ πανδοχεῖον καὶ ὃν εἶδε πρὸ τοῦ παραθύρου του μετὰ τοῦ Φέιγγιν. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκύτταζε μὲ βλέμμα βλοσυρὸν τὸ παιδίον καὶ ἐκάθησε πλησίον τῆς θύρας. Ὁ δὲ κ. Μπράουνλω, κρατῶν διάφορα ἔγγραφα ἀνὰ χεῖρας, ἐπλησίασεν εἰς μίαν τράπεζαν, ἧς ἐγγὺς ἐκάθηντο ἡ Ῥόζα καὶ ὁ Ὄλιβερ.

«Ἂν καὶ πολὺ διὰ τοῦτο λυποῦμαι, εἶπεν, ἀνάγκη ὅμως αἱ ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφεῖσαι ὁμολογίαι αὗται, νὰ ἐπαναληφθῶσι καὶ ἐνταῦθα προφορικῶς ἐνώπιον μαρτύρων. Ἡ προφορική σας ὁμολογία εἶναι ἀπαραίτητος, εἰξεύρετε διατί.

— Ἐξακολουθήσατε, εἶπεν ὁ Μὼνξ, ἀποστρέψας τὸ πρόσωπον. Γρήγορα. Ἀρκετὰ ἐτράβηξα. Μή με κρατήσητε πολὺν καιρὸν ἐδῶ.

— Τὸ παιδίον τοῦτο, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, πιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὄλιβερ, εἶναι ἀδελφός σας· εἶναι υἱὸς τοῦ πατρός σας· τοῦ προσφιλοῦς μοι Ἔντγουιν Λήφορντ, καὶ τῆς δυστυχοῦς Ἀγνῆς Φλέμιγκ, ἀποθανούσης κατὰ τὸν τοκετόν;

— Ναί, εἶπεν ὁ Μὼνξ ὑπόδρα ἰδὼν τὸν Ὄλιβερ, ὅστις ἔτρεμεν ὅλος· αὐτὸς εἶναι ὁ νόθος.

— Ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ λέγειν, εἶπε μετ' αὐστηρότητος ὁ κ. Μπράουνλω, εἶναι ἔμεσος ὕβρις κατὰ θανόντων, καὶ οὐδένα ζῶντα προσβάλλει ἐκτὸς τοῦ λέγοντος. Τὸ παιδίον τοῦτο ἐγεννήθη ἐνταῦθα;

— Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, ἀπεκρίνατο ὁ Μὼνξ· ἄλλως ἔχετε αὐτοῦ γραμμένην τὴν ἱστορίαν του, προσέθηκε μετ' ἀνυπομονησίας, δείξας τὴν δέσμην τῶν ἐγγράφων.

— Ἀνάγκη νὰ την ἀκούσωμεν ἀπὸ τοῦ στόματός σας.

— Τότε, ἀκούσατέ με, ἀπεκρίνατο ὁ Μὼνξ· ὅτε ὁ πατήρ μου ἠσθένησε, καθὼς εἰξεύρετε, ἐν Ῥώμῃ, ἡ μήτηρ μου, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἔζη χωρισμένη ἀπὸ αὐτὸν, ἀνεχώρησε πρὸς ἐντάμωσίν του ἐκ Παρισίων, συμπαραλαβοῦσα καὶ ἐμέ· καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμνε πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς περιουσίας, διότι οὐδόλως τὸν ἠγάπα, καθὼς οὔτε ἐκεῖνος αὐτήν· δέν μας ἀνεγνώρισε, διότι εἶχε χάσει τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἔμεινεν οὕτω μέχρι τῆς ἑπομένης ἡμέρας, ὅτε ἀπέθανε. Μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του ὑπῆρχον δύο χρονολογούμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἠσθένησε καὶ ἐσώκλειστα εἰς ἐπιστολὴν πρὸς ἡμᾶς. Ἐπὶ τοῦ φακέλλου ἔγραφεν ὅτι μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του ἔπρεπε νὰ σας ἀποσταλῇ ἡ ἐπιστολή. Τὸ ἓν τῶν ἐγγράφων ἦτο ἐπιστολὴ πρὸς τὴν νέαν ἐκείνην τὴν Ἀγνῆν, καὶ τὸ ἄλλο διαθήκη.

— Τί ἔλεγεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

— Ἡ ἐπιστολή; . . . ἦτο ἕνα εἶδος χαρτιοῦ, ὁποῦ περιεῖχε πολλὰς ὁμολογίας ὅτι τὴν ἠδίκησε καὶ προσευχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν νὰ την ἔχῃ ὑπὸ τὴν σκέπην του· καθὼς φαίνεται, μετὰ δύο μῆνας ἔμελλε νὰ γεννήσῃ. Τῇ ἔγραφε τί ἐσκόπει νὰ πράξῃ ἂν ἐπέζῃ διὰ νὰ καλύψῃ τὴν αἰσχύνην της, καὶ ἱκέτευε αὐτὴν, ἂν θ' ἀπέθνησκε, νὰ μὴ καταρᾶται τὴν μνήμην του, μηδὲ νὰ πιστεύῃ ὅτι αἱ ὀλέθριαι συνέπειαι τοῦ σφάλματος ἐκείνου θὰ ἐβάρυνον αὐτὴν ἢ τὸ τέκνον της, διότι ἐκεῖνος μόνος ἦτο ἔνοχος. . . Παρεκάλει προσέτι αὐτὴν νὰ τηρήσῃ ἐπιμελῶς δύο προηγούμενα δῶρά του, μίαν μεταλλίαν καὶ ἓν δακτύλιον, ἐφ' οὗ ἦτο κεχαραγμένον τὸ βαπτιστικόν της μόνον ὄνομα καὶ ὑπῆρχε κενὴ θέσις διὰ τὸ οἰκογενειακόν. Κατόπιν ἐπαναλάμβανε πολλάκις τὰς αὐτὰς λέξεις ὡς ἄνθρωπος, ποῦ δέν τα ἔχει σωστά, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, νομίζω.

— Ἡ δὲ διαθήκη. . .» ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

Ὁ Μὼνξ ἐσιώπησεν, ἐν ᾧ ὁ Ὄλιβερ ἔκλαιε πικρῶς.

«Ἡ δὲ διαθήκη, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Μπράουνλω ἀντ' ἐκείνου, ἦτο συντεταγμένη κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Ἔγραφε περὶ τῶν θλίψεων, ἃς προὐξένησεν αὐτῷ ἡ σύζυγός του, περὶ κακῶν διαθέσεων καὶ ἀθλίου χαρακτῆρος ὑμῶν, τοῦ μονογενοῦς του υἱοῦ, τοῦ γαλουχηθέντος μὲ τὸ κατὰ τοῦ πατρὸς μῖσος. Ἐκληροδότει εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τὴν μητέρα σας εἰσόδημα ὀκτακοσίων λιρῶν στερλινῶν. Τὴν περιουσίαν του διῄρει εἰς δύο ἴσα μερίδια, ὧν τὸ ἓν ἐκληροδότει εἰς τὴν Ἀγνὴν Φλέμιγκ, τὸ δ' ἕτερον εἰς τὸ τέκνον της. Ἂν τοῦτο ἦτο κόρη, ἐκληροδότει αὐτῇ τὴν περιουσίαν του ἄνευ ὅρων, ἂν ὅμως ἦτο ἄρσεν, ὡρίζετο τότε μόνον νὰ λάβῃ αὐτήν, ἂν μέχρις οὗ ἐνηλικιωθῇ δὲν ἔχει στιγματίσει τὸ ὄνομά του διὰ πράξεώς τινος ἀτιμωτικῆς. Ἐσκόπει δὲ διὰ τούτου, ὡς ἔγραφε, νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην ἐμπιστοσύνην, ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε καὶ τὴν ἑδραίαν πεποίθησιν, ὅτι θὰ ἐκληρονόμει παρὰ τῆς μητρὸς αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ γενναῖα. Ἂν ὅμως ἡ προςδοκία του διεψεύδετο, ἤθελε τὸ μερίδιον ἐκεῖνο νὰ περιέλθῃ εἰς ὑμᾶς· διότι μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν ἀμφότερα τὰ τέκνα του ἦσαν ἐξ ἴσου πονηρὰ καὶ διεφθαρμένα, ἀνεγνώριζεν εἰς ὑμᾶς πρωτοτοκίας δικαίωμα, ἀφ'οὗ οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα εἴχετε ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας δείξαντες πρὸς αὐτὸν ψυχρότητα καὶ ἀποστροφήν.

— Ἡ μήτηρ μου, εἶπεν ὁ Μὼνξ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, ἔκαμεν ὅ τι πᾶσα ἄλλη γυνὴ θὰ ἔκαμνεν εὑρισκομένη εἰς τὴν θέσιν της· ἔκαυσε τὴν διαθήκην· τὴν ἐπιστολὴν δὲν ἀπέστειλεν, ἀλλ' ἐφύλαξεν ἐπιμελῶς, ὡς τεκμήριον ἐν ἀνάγκῃ, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ παραπτώματος τῆς νέας. Ἀνεκοίνωσε τὰ πάντα εἰς τὸν πατέρα τῆς Ἀγνῆς, μετὰ προςθηκῶν καὶ ὑπερβολῶν, ἕνεκα τοῦ μεγάλου μίσους της, διὰ τὸ ὁποῖον τόσον τὴν εὐχαριστῶ! Ἀπηλπισμένος ὁ πατὴρ, ἀπεχώρησε μετὰ τῶν θυγατέρων του εἰς τὰ βάθη τῆς Οὐαλλίας, μεταβαλὼν καὶ ὄνομα, ὅπως μὴ τυχὸν οἱ φίλοι του μάθωσι τὴν κατοικίαν του. Μετά τινα καιρὸν εὑρέθη νεκρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης του· ἑβδομάδας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἡ θυγάτηρ του εἶχε φύγει λαθραίως, οὗτος δ' ἔτρεξε πρὸς ἀναζήτησίν της, διατρέξας πεζὸς τὰς περὶξ πόλεις καὶ χωρία· σχηματίσας ὅμως τὴν πεποίθησιν ὅτι ηὐτοκτόνησεν, ὅπως κρύψῃ τὴν αἰσχύνην της, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπέθανε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν.»

Ἐπηκολούθησε βραχεῖα σιγὴ, μέχρις οὗ ὁ κ. Μπράουνλω ἀνέλαβε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διηγήσεως.

«Μετὰ τινα ἔτη, εἶπεν, ἐδέχθην τὴν ἐπίσκεψιν τῆς μητρὸς τοῦ Ἐδουάρδου Λήφορντ, τοῦ ἐνώπιόν μας παρισταμένου. . . . Δεκαοκταέτης τὴν ἡλικίαν, κατέλιπεν οὗτος αὐτὴν, ὑπεξαιρέσας τὰ ἀδαμαντικὰ καὶ τὰ χρήματά της, ἐγένετο χαρτοπαίκτης, ἄσωτος, πλαστογράφος, ἔφυγεν ἐκ Λονδίνου, ἔνθα ἐπὶ δύο ἔτη τὰς αἰσχίστας εἶχε γνωριμίας. Ἡ μήτηρ του προςβληθεῖσα ἐξ ἀσθενείας ἀνιάτου καὶ ὀδυνηρᾶς ἐπεθύμει πολὺ νὰ τὸν ἐπανίδῃ. Μετὰ μακρὰς καὶ ματαίας ἐρεύνας, κατώρθωσε τέλος νὰ τὸν ἐπανεύρῃ καὶ ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν.

— Ἔνθα καὶ ἀπέθανεν, εἶπεν ὁ Μὼνξ, μετὰ πολυώδυνον νόσον· ψυχορραγοῦσα μοὶ ἀπεκάλυψε τὰ μυστικά της καὶ μοὶ ἐκληροδότησε τὸ κατὰ τῆς Ἀγνῆς καὶ τοῦ τέκνου της θανάσιμον μῖσος αὐτῆς. Ἦτο ἀνωφελὴς ἡ σύστασις, διότι πρὸ καιροῦ ἐφλεγόμην ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος. Δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἡ Ἀγνὴ ηὐτοκτόνησεν, ἀλλ' εἶχε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Ἀγνὴ ἔτεκε τέκνον, ζῶν ἔτι. Ὡρκίσθην αὐτῇ, ὅτι ἂν ποτὲ τὸ ἀνακαλύψω, θὰ το καταδιώξω ἀπηνῶς καὶ ἀνενδότως, ὅτι θὰ κορέσω τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσός μου καὶ ὅτι θὰ κατασχίσω τὴν διαθήκην, σύρων αὐτὸ εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀτιμίας. Τέλος συνήντησα αὐτὸ εἰς τὸν δρόμον μου· ἔκαμα καλὴν ἀρχὴν, καὶ ἂν δὲν εὑρίσκετο ἡ ἀναθεματισμένη ἐκείνη θὰ κατώρθωνα τὸν σκοπόν μου!»

Ἐν ᾧ ὁ ἀλιτήριος ἐδείκνυεν οὕτω τὴν ἀλίσχυρον λύσσαν του, φρικώδεις ἐξεμῶν βλασφημίας, ὁ κ. Μπράουνλω ἐξήγησεν εἰς τοὺς ἐκθάμβους μάρτυρας τῆς σκηνῆς τὰς σχέσεις τοῦ Μὼνξ μετὰ τοῦ Ἑβραίου καὶ τὰς καταχθονίους αὐτῶν μηχανορραφίας πρὸς σύλληψιν τοῦ Ὄλιβερ.

«Τί ἀπέγιναν ἡ μεταλλίκ καὶ ὁ δακτύλιος; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω τὸν Μὼνξ.

— Τὰ ἠγόρασα ἀπὸ τὸν ἀνδρόγυνον, περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς εἶπον. Αὐτοὶ τὰ εἶχον κλέψει ἀπὸ μίαν νοσοκόμον τοῦ πτωχοκομείου, ἡ ὁποία τὰ ἔπῃρε ἀπὸ τὸ πτῶμα τῆς Ἀγνῆς, εἶπεν ὁ Μὼνξ, χαμαὶ νεύων. Τί τα ἔκαμα, τὸ εἰξεύρετε.»

Ὁ Μπράουνλω ἔνευσε τῷ Γκρίμγουιγκ, ὅστις ἐξελθὼν παραχρῆμα, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον ὠθῶν μὲν πρὸ αὐτοῦ τὴν κυρίαν Μπάμμπλ, καὶ σύρων ὄπισθέν του τὸν δύστηνον σύζυγον.

«Καλὲ, νὰ πιστεύσω τὰ μάτια μου; ἀνεφώνησεν ὁ κ. Μπάμμπλ, ἄκαιρον ὑποκρινόμενος ἐνθουσιασμόν. Εἶναι αὐτὸς ὁ μικρὸς Ὄλιβερ; Ἄχ! Ὄλιβερ, ἂν εἴξευρες πόσον ἐλυπήθηκα διὰ τὰ παθήματά σου!

— Σώπα, βλάκα! ὑπετονθόρυσεν ἡ σύζυγός του.

— Γυναῖκα, τί νὰ κάμω, δὲν ἠμπορῶ νὰ βαστάξω τὴν καρδίαν μου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ἐπιστάτης σοῦ πτωχοκομείου. Τί, νὰ μὴ χαρῶ, ὅταν βλέπω ἐκεῖνον ποῦ ἐγώ ὁ ἴδιος ἀνέθρεψα ἐνοριακῶς, νὰ κάθηται μαζὶ μὲ εὐγενεστάτας κυρίας καὶ κυρίους. Πάντοτε ἠγάπησα ἐγὼ τὸ

παιδὶ αὐτὸ 'σὰν νὰ ἦτανε . . . 'σὰν νὰ ἦτανε παππούς μου! εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ, ἀφ' οὗ ἐπὶ ματαίῳ ἐζήτησε νὰ εὕρῃ ἐπιτυχεστέραν παρομοίωσιν. Κύριε Ὄλιβερ, καλέ μου Ὀλιβεράκο, καλὲ θυμᾶσαι τὸν καλὸν ἐκεῖνον κύριον μὲ τὸ ἄσπρο γελέκο; Μᾶς ἄφησε χρόνους τώρα· ὀκτὼ ἡμέραι εἶναι ποῦ τὸν ἔθαψαν τὸν μακαρίτη!

— Ἔλα, κρατήσατε διὰ τὸν ἑαυτόν σας τὰ αἰσθήματά σας, σὲρ, εἶπεν ὁ Γκρίμγουιγκ αὐστηρῶς.

— Θὰ προσπαθήσω ὅσον ἠμπορῶ, σὲρ, ἀπεκρίνατο ὁ Μπάμμπλ. Τί κάμνετε, σὲρ; ἐλπίζω ὅτι εἶσθε πάντοτε καλά.»

Αἱ φιλοφρονητικαὶ αὗται φράσεις ἐλέχθησαν πρὸς τὸν Μπράουνλω, ὅστις πλησιάσας τὸ σεβαστὸν ἀνδρόγυνον ἠρώτησε, δείξας τὸν Μὼνξ·

«Γνωρίζετε τὸν ἄνθρωπον αὐτόν;

— Ὄχι, ἀπεκρίνατο θρασέως ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Ἴσως σεῖς τὸν γνωρίζετε, κύριε Μπάμμπλ.

— Δὲν τὸν εἶδα ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου.

— Δὲν τῷ ἐπωλήσατε ποτὲ τίποτε;

— Ὄχι, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Δὲν εἴχετε ποτὲ μίαν χρυσῆν μεταλλίαν καὶ ἕνα δακτυλίδι;

— Ὄχι καθόλου, ἀπεκρίνατο ἡ οἰκονόμος. Μᾶς ἐκαλέσατε ἐδῶ διὰ νὰ μας σκοτίσητε μὲ αὐτὰς τὰς ἀνοησίας;»

Ὁ Μπράουνλω ἔνευσε καὶ αὖθις τῷ Γκρίμγουιγκ, ὅπως ἐξέλθοι, ὡς καὶ πρότερον· ἀλλ' ἐπιστρέφων δὲν ὡδήγει εὔρωστον καὶ χαριτωμένον ἀνδρόγυνον, ἀλλ' ἠκολουθεῖτο ὑπὸ δύο κυφῶν καὶ ἀρθριτικῶν γραιῶν.

«Ἐφροντίσατε νὰ κλείσετε τὴν θύραν, τὴν νύκτα ποῦ ἀπέθανεν ἡ γρηὰ Σώλλυ, εἶπεν ἡ μία, ὑψώσασα τὴν τρέμουσαν χεῖρά της, ἀλλὰ δὲν ἠμπορέσατε νὰ βουλώσετε τὴς χαραμάδες, οὔτε νὰ μας ἐμποδίσετε νὰ κοιμώμεν.

— Ὄχι, ὄχι, εἶπεν ἡ ἑτέρα, στρέφουσα πέριξ τὴν κεφαλὴν καὶ κινοῦσα τὰς νωδὰς σιαγόνας της, δὲν ἐλάβατε καλὰ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις.

— Τὴν ἀκούσαμεν, ἐξηκολούθησεν ἡ πρώτη, ποῦ σᾶς ἔλεγε τί ἔκαμε, καὶ σᾶς εἴδαμεν ὁποῦ ἐπήρατε ἕνα χαρτὶ ποῦ κρατοῦσε εἰς τὸ χέρι της, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν σᾶς παρεμονεύσαμεν ποῦ ἐπήγατε εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον.

— Ναί, προσέθηκεν ἡ δευτέρα, σᾶς ἔδωκαν μίαν μεταλλίαν καὶ ἕνα δακτυλίδι· σᾶς ἀκολουθήσαμε καταπόδι, εἴμεθα ἀπὸ 'πίσω σας.

— Καὶ εἰξεύρομεν καὶ ἄλλα περισσότερα, εἶπεν ἡ πρώτη· ἡ γρηὰ Σώλλυ μᾶς εἶχεν εἰπεῖ προτήτερα, τί τῆς εἶπεν ἐκείνη ἡ νέα· πῶς ἐξεκίνησε νὰ ὑπάγῃ νὰποθάνῃ πλησίον εἰς τὸν τάφον τοῦ πατέρα τοῦ παιδιοῦ της, διότι εἴξευρε καλὰ πῶς δὲν θὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὸν τοκετόν.

— Θέλετε νὰ προςκαλέσωμεν καὶ τὸν ὑπάλληλον τοῦ ἐνεχυροδανειστηρίου; ἠρώτησεν ὁ Γκρίμγουιγκ, ἑτοιμασθεὶς νὰ ἐξέλθῃ.

— Ὄχι, εἶπεν ἡ κυρία Μπάμμπλ. Ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, (καὶ ἔδειξε τὸν Μὼνξ), εἶχε τὴν δειλίαν νὰ τα ὁμολογήσῃ ὅλα, καὶ ἀφ' οὗ ἐστάθητε ἐπιτήδειοι ἀπὸ ὅλαις ταῖς γρηαῖς στρίγγλαις νὰ διαλέξετε ἐκείναις ποῦ ἐχρειάζεσθε, δὲν λέγω πλέον τίποτε. Ναί, ἐπωλήσαμεν αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ εὑρίσκονται τώρα εἰς μέρος ὅπου ὅσῳ νὰ σκαλεύσετε δὲν θὰ τα πάρετε. Ἔ, ὕστερα;

— Τίποτε ἄλλο, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνλω, εἰμὴ μόνον ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι καθῆκόν μας νὰ φροντίσωμεν τοιαῦτα ὑποκείμενα νὰ μὴ κατέχωσι θέσεις ἐμπιστοσύνης. Ἠμπορεῖτε νὰ ἐξέλθητε.

— Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ ἱκετευτικῶς, ἐν ᾧ ὁ Γκρίμγουιγκ ἀπήρχετο μετὰ τῶν δύο γραιῶν, ἐλπίζω πῶς αὐτὸ τὸ λυπηρὸν περιστατικὸν δὲν θὰ γίνῃ αἰτία νὰ χάσω τὴν ἐνοριακὴν θέσιν μου.

— Θὰ την χάσητε βέβαια, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνλω· καὶ νὰ ἦσθε μάλιστα καὶ εὐχαριστημένος διότι δὲν θὰ πάθετε χειρότερα.

— Ὅλα τὰ ἔκαμεν ἡ κυρία μου, εἶπεν ὁ πρῴην κλητὴρ, ἀφ' οὗ πρῶτον μετὰ πολλῆς περισκέψεως ἐβεβαιώθη ὅτι ἡ κυρία του ἐξῆλθεν· δὲν ἐπῆρε καθόλου καὶ τὴν ἰδικήν μου συμβουλήν.

— Δὲν εἶναι δικαιολογία αὐτὸ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπράουνλω. Εἴσθε παρὼν ὁπότε τἀντικείμενα ἐκεῖνα ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμόν· ἄλλως δὲ ὁ νόμος σᾶς θεωρεῖ μᾶλλον ἔνοχον. Ὁ νόμος ὑποθέτει ὅτι ἡ γυνή σας ἐνεργεῖ πάντοτε συμφώνως πρὸς τὰς συμβουλάς σας.

— Ἐὰν ὁ νόμος ὑποθέτῃ αὐτὸ, εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ, σφίγγων τὸν πῖλόν του, ὁ νόμος εἶναι γάδαρος . . . εἶναι μωρὸς καὶ ἀνόητος. Ἂν ὁ νόμος ἦναι τόσῳ στραβὸς, θὰ εἰπῇ πῶς δὲν εἶναι ὑπανδρευμένος, καὶ τοῦ εὔχομαι τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα, νὰ δοκιμάσῃ, διὰ νὰνοίξῃ τὰ στραβά του.»

Ταῦτα εἰπὼν, μετ' ἐμφάσεως δὲ τὴν τελευταίαν φράσιν τονίσας, ὁ κ. Μπάμμπλ ἐφόρεσεν ὀργίλως τὸν πῖλόν του, ἔχωσε τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά του καὶ ἔτρεξε νὰ φθάσῃ τὴν σύζυγόν του.

«Μὴ 'Ρόζα, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, δότε μοι τὴν χεῖρά σας· μὴ τρέμετε. Δύνασθε χωρὶς κἀνένα φόβον νὰκούσητε τὰς ὀλίγας λέξεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀκόμη νὰ εἴπωμεν.

— Ἐὰν ἀφορῶσιν εἰς ἐμὲ προσωπικῶς, εἶπεν ἡ 'Ρόζα, ἂν καὶ ἀγνοῶ πῶς, ἄφετέ με, σᾶς παρακαλῶ, νὰ τας ἀκούσω κἀμμίαν ἄλλην φοράν. Δὲν ἔχω πλέον οὔτε δυνάμεις, οὔτε θάρρος.

— Ἔχετε πλείονα δύναμιν, ἀφ' ὅσην φαν-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚ

τάζεσθε, τὸ εἰξεύρω κάλλιστα. Γνωρίζετε τὴν νέαν ταύτην, σέρ;

— Ναί, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ.

— Ἐγὼ οὐδέποτε σᾶς εἶδον, εἶπεν ἡ Ῥόζα διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς.

— Ἐγὼ σᾶς εἶδον πολλάκις, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μώνξ.

— Ὁ πατὴρ τῆς δυστυχοῦς Ἀγνῆς εἶχε δύω θυγατέρας, εἶπεν ὁ Μπράουνλω· τί ἀπέγινεν ἡ δευτέρα, ἥτις ἦτο παιδίον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός;

— Τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ, εὑρεθὲν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἐν χώρᾳ ξένῃ, ἔνθα οὐδένα εἶχε γνώριμον, στερούμενον παντὸς τεκμηρίου πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς οἰκογενείας του, καὶ πλαστὸν ἔχον ὄνομα, τὸ παρέλαβε μία οἰκογένεια πτωχῶν χωρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντισαν περὶ αὐτοῦ ὡς ἂν ἦτο ἴδιον αὐτῶν τέκνον.

— Ἐξακολουθήσατε, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω νεύσας τῇ κυρίᾳ Μαιυλάη νὰ πλησιάσῃ.

— Δὲν κατωρθώσατε νὰ νακαλύψητε τὸ μέρος ἔνθα εὑρίσκετο, εἶπεν ὁ Μώνξ. Ἀλλ' ὅπου ἡ φιλία ναυαγεῖ, τὸ μῖσος ἐνίοτο ἐπιτυγχάνει· ἐρευνήσασα ἐπὶ ἓν ὁλόκληλον ἔτος, ἡ μήτηρ μου ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους νὰ νακαλύψῃ τὸ κοράσιον.

— Καὶ τὸ ἔλαβε μεθ' ἑαυτῆς;

— Ὄχι. Οἱ χωρικοὶ ἦσαν πτωχοί, καὶ ἤρχισαν, ὁ σύζυγος τοὐλάχιστον, νὰ δημονῶσι διὰ τὸ βάρος, ὅπερ ἀνέλαβον· ὅθεν τοῖς ἀφῆκε τὸ παιδίον, δοῦσα αὐτοῖς συγχρόνως ἐλάχιστον χρηματικὸν ποσόν, καὶ ὑποσχεθεῖσα νὰ ἀποστέλλῃ τακτικῶς χρήματα πρὸς συντήρησίν του, ὅπερ, ἐννοεῖται, δὲν ἔκαμεν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πενία καὶ ἡ δυσαρέσκειά των δὲν ἐφάνησαν αὐτῇ ἀρκοῦντα ἐχέγγυα περὶ τῆς μελλούσης δυστυχίας τοῦ κορασίου, τοῖς διηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς ἀτιμίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, προσθεῖσα καὶ λεπτομερείας μυσαρωτάτας, καὶ τοῖς παρήγγειλε νὰ το ἐπιβλέπωσιν ἐπιμελῶς, διότι ὡς καρπὸς ἀθεμίτου ἔρωτος καὶ ὡς μέλος ἀτίμου οἰκογενείας, ἀργὰ ἢ γρήγορα ἤθελεν ἐξοκείλει. Ἡ πτωχὴ οἰκογένεια ἐπίστευσεν εἰς τὴν διήγησιν, καὶ τὸ κοράσιον ἔζη βίον οἰκτρὸν μέχρις οὗ γραῖά τις χήρα, κατοικοῦσα τότε ἐν Τσέστερ, ἰδοῦσα αὐτὸ κατὰ τύχην, τὸ εὐσπλαγχνίσθη καὶ τὸ παρέλαβε μεθ' ἑαυτῆς. Καίτοι πολλὰς κατεβάλομεν προσπαθείας, τὸ κοράσιον ἔμεινε παρὰ τῇ γραίᾳ κυρίᾳ καὶ ἔζη εὐτυχές· δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ πλέον πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ἐπκνεῦρον τὰ ἴχνη της μόλις πρό τινων μηνῶν.

— Τὴν βλέπετε τώρα;

— Ναί, στηρίζεται εἰς τὸν βραχίονά σας.»

Ἡ Ῥόζα ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιποθυμήσῃ. Ἡ κυρία Μαιυλάη περιπτυξαμένη αὐτήν, ἀνεφώνησεν· «Εἶσαι καὶ μένεις ἡ ἀγαπητή μας ἀνεψιά. Τὸ προσφιλέστατόν μοι τέκνον! Δι' ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου, δὲν θὰ ἔστεργον νὰ σε χάσω.

— Εἶσθε ἡ μόνη φίλη μου, εἶπεν ἡ Ῥόζα δακρύουσα, καὶ μὲ ἠγαπήσατε πάντοτε ὡς μήτηρ φιλόστοργος. Ἡ καρδία μου πνίγεται ἐκ τῆς συγκινήσεως. Ὤ! πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ὑποφέρω ὅλα αὐτά!

— Ὑπέφερες πολὺ πλειότερα, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μαιυλάη ἀσπασθεῖσα αὐτὴν τρυφερῶς. Ἐδείχθης πάντοτε ἀγαθὴ καὶ θελκτικὴ κόρη, καθιστῶσα εὐτυχεῖς τοὺς περιστοιχίζοντάς σε. Ἀλλ' ἴδὲ, πῶς φλέγεται τὸ παιδίον αὐτὸ ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ σε σφίγξῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ὤ! δὲν θὰ την ἀποκαλέσω ποτὲ θείαν μου! ἀνεφώνησεν ὁ Ὄλιβερ, περιπτυσσόμενος αὐτήν. Ἀδελφή μου, ἀγαπητή μου ἀδελφή! Ἀφ' ὅτου σὴν ἐγνώρισα, κάτι τι μοῦ ἔλεγεν εἰς τὴν καρδίαν μου νὰ τὴν ἀγαπῶ τόσῳ πολύ. Ῥόζα, καλή μου Ῥόζα!»

Σεβασθῶμεν τὰ δάκρυα, τοὺς διακεκομμένους λόγους τῶν δύο ὀρφανῶν περιπτυσσομένων ἀλλήλους. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀνεῦρον καὶ ἀπώλεσαν πατέρα, ἀδελφήν, μητέρα· ἡ χαρά των ἦτο λύπης ἀνάμικτος, καὶ ὅμως τὰ δάκρυά των δὲν ἦσαν πικρά· διότι ἡ λύπη, μετριαζομένη διὰ τῶν τρυφερῶν καὶ ἡδέων ἀναμνήσεων, μετεβάλλετο σχεδὸν εἰς χαράν.

Ἔμειναν οὕτως ἐπὶ πολὺ μόνοι· τέλος ἐκρούσθη σιγὰ ἡ θύρα, καὶ ὁ Ὄλιβερ ἀνοίξας ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη.

«Εἰξεύρω τὰ πάντα, εἶπεν οὗτος καθήσας πλησίον τῆς ἀξιεράστου νεάνιδος. Ἀγαπητὴ Ῥόζα, εἰξεύρω τὰ πάντα... τὰ εἴξευρα μάλιστα ἀπὸ τῆς χθὲς, — καὶ ἦλθον διὰ νὰ σοι ὑπομνήσω μίαν ὑπόσχεσιν. Μοὶ ἐπέτρεψας νὰ ἐπαναλάβω ἐντὸς ἔτους τὸ θέμα τῆς τελευταίας συνομιλίας μας· οὐχὶ ἵνα σε ἐξαναγκάσω νὰ μεταβάλῃς ἀπόφασιν, ἀλλὰ νὰ καταθέσω πρὸ τῶν ποδῶν σου τὴν θέσιν καὶ τὴν περιουσίαν μου καὶ μηδὲν νὰ εἴπω, ἂν ἐπιμένητε εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασίν σας.

— Οἱ αὐτοὶ λόγοι ὑφίστανται καὶ τώρα, εἶπεν ἡ Ῥόζα εὐσταθῶς. Εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ἀπόψε συναισθάνομαι ὁποῖα εἶναι τὰ καθήκοντά μου πρὸς ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθότης μὲ ἔσωσεν ἀπὸ βίου ἐλεεινοῦ. Ὑφίσταμαι ἀγῶνα ἐνδόμυχον, προσέθηκεν ἡ Ῥόζα, ναί, ἀλλ' ὁ ἀγὼν οὗτος μὲ τιμᾷ. Εἶναι τραῦμα δεινὸν, ἀλλ' ἡ καρδία μου θὰ το ὑποστῇ.

— Αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἑσπέρας ταύτης... εἶπεν ὁ Ἑρρῖκος.

— Αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἑσπέρας ταύτης, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα, κατ' οὐδὲν μετέβαλον τὴν θέσιν μου.

— Σκληρύνεις τὴν καρδίαν σου κατ' ἐμοῦ, Ῥόζα.

— Ὦ Ἑρρῖκε, Ἑρρῖκε! εἶπεν ἡ νεᾶνις κλαίουσα, πολὺ ἐπεθύμουν νὰ μοι ἦτο τοῦτο δυνατὸν, διότι δὲν θὰ ἔπασχον τοσοῦτον!

— Καὶ τί σε βιάζει νὰ ὑποβάλῃς τὸν ἑαυτόν σου εἰς τοιαύτην θυσίαν; εἶπεν ὁ Ἑρρῖκος λαβὼν τὴν χειρά της. Ἀγαπητὴ Ῥόζα, σκέφθητι τί ἤκουσας ἀπόψε.

— Καὶ τί ἤκουσα; ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα· ὅτι ὁ πατήρ μου βαρέως φέρων τὴν ὕβριν τῆς οἰκογενείας του ἔφυγε μακρὰν παντὸς γνωρίμου... Ἀρκετὰ εἴπομεν, Ἑρρῖκε· ἂς διακόψωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν.

— Ὄχι ἀκόμη! εἶπεν ὁ νέος, κρατήσας αὐτὴν, ἕτοιμον νὰ ἐγερθῇ. Ἐλπίδες, πόθοι, σχέδια, τὰ πάντα μετεβλήθησαν ἐκτὸς τοῦ πρὸς σὲ ἔρωτός μου. Δέν σοι προσφέρω πλέον ὑψηλὴν θέσιν ἐν διεφθαρμένῃ καὶ ἐξηχρειωμένῃ κοινωνίᾳ, ὑβριζούσῃ τὰ πάντα, ἐκτὸς τῶν ἀξίων ὕβρεως. Ἀλλὰ σοὶ προσφέρω μίαν οἰκογενειακὴν ἑστίαν καὶ μίαν καρδίαν· ναί, προσφιλὴς Ῥόζα, ταῦτα μόνον ἔχω τώρα νὰ σοι προσφέρω.

— Τί ἐννοεῖτε; ἐψέλλισεν ἡ νεᾶνις.

— Ἐννοῶ, ὅτι τὴν τελευταίαν φορὰν, καθ' ἣν ἀπεχωρίσθην σοῦ, ἀπῆλθον σταθερὰν ἔχων ἀπόφασιν νὰ ἄρω ἐκ τοῦ μέσου τὰ ἀνύπαρκτα κωλύματα τὰ ἐμποδίζοντα τὴν ἕνωσίν μας· μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ περιφρονήσω πάντα ὑβριστὴν τῆς καταγωγῆς σου, καὶ νὰ φύγω μακρὰν τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ σὺ δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ ζήσῃς· ὅπερ καὶ ἔπραξα. Ἐξηφανίσθησαν καὶ προστάται καὶ ἰσχυροὶ συγγενεῖς· ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν Ἀγγλίᾳ φαιδραὶ ἐξοχαὶ καὶ διαγελῶντα τοπεῖα καὶ πλησίον χωρικῆς τινος ἐκκλησίας, ἧς ἐγὼ θὰ ἦμαι ὁ ἐφημέριος, ἐγείρεται ἀγροτικὴ κατοικία ἐν ᾗ πλειότερον θὰ ὑπερηφανεύωμαι ζῶν μετὰ σοῦ, ὦ Ῥόζα, παρὰ ἐν μέσῳ τῶν μεγαλείων τοῦ κόσμου. Αὕτη εἶναι ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ θέσις μου, ἣν καταθέτω πρὸ τῶν ποδῶν σου.

. . . . . .

— Πρέπει νὰ ἔχῃ κάνεις μεγάλην ὑπομονὴν, διὰ νὰ περιμένῃ ἐρωτολήπτους ὅταν πρόκειται νὰ καθήσῃ εἰς τὸ τραπέζι,» εἶπεν ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ὅστις νυστάζας εἶχεν ἀποκοιμηθῆ ἐν τῷ ἑστιατορίῳ.

Καὶ πράγματι ἡ τράπεζα ἦτο πρὸ πολλοῦ ἕτοιμος, καὶ οὔτε ἡ κυρία Μαιυλάη, οὔτε ὁ Ἑρρῖκος καὶ ἡ Ῥόζα, οἵτινες εἰσῆλθον ὁμοῦ, ἠδυνήθησαν νὰ δικαιολογηθῶσι προσηκόντως.

«Ἐσκεπτόμην σπουδαίως νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου ἀπόψε, εἶπεν ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, διότι πολὺ ἐφοβούμην μήπως μείνω νηστικός. Θὰ λάβω τὸ θάρρος, μὲ τὴν ἄδειάν σας, νὰ σπασθῶ τὴν μελλόνυμφον.»

Ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ἄνευ περαιτέρω διατυπώσεων, ἠσπάσατο τὴν Ῥόζαν, ἥτις ἠρυθρίασε. Τὸ παράδειγμα κατέστη κολλητικὸν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτὸ ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ κ. Μπράουνλω. Τινὲς δὲ βεβαιοῦσιν ὅτι τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ, ἀλλ' αὐθεντικαὶ μαρτυρίαι πιστοποιοῦσιν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπίθανον, διότι ἦτο νέος, καὶ ἐφημέριος μάλιστα.

«Ὄλιβερ, παιδί μου, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάη, τί ἔγινες; καὶ διατί εἶσαι τόσῳ θλιμμένος. Διατί κλαίεις;»

Οἴμοι! ὁπόσαι προσδοκίαι μας διαψεύδονται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Πολλάκις αἱ ἐλπίδες, αἱ τὰ μάλιστα τιμῶσαι τὴν ἡμετέραν καρδίαν, ἐξαφανίζονται τάχιστα.

Ὁ Ὄλιβερ εἶχεν ἀπέλθει πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ παλαιοῦ φίλου του. Ἀλλ' ὁ μικρὸς Δίκ εἶχεν ἀποθάνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΑ'

Καὶ τελευταῖον.

Ὅσα ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ διηγηθῶμεν δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ἐν ὀλίγαις λέξεσι.

Πρὶν ἢ παρέλθωσι τρεῖς μῆνες ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Ῥόζας Φλέμιγκ μετὰ τοῦ Ἑρρίκου Μαιυλάη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἔμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξασκῇ τὸ εὐσεβὲς ἐπαγγελμά του ὁ νέος ἐφημέριος. Αὐθημερὸν δὲ κατέλυσαν ἐν τῇ παρακειμένῃ ἀγροτικῇ κατοικίᾳ των. Ἡ κυρία Μαιυλάη κατῴκησεν ἐπίσης μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς νύμφης της, καὶ εὐθεώρει ἑαυτὴν εὐδαίμονα, βλέπουσα τὰ τέκνα της εὐτυχοῦντα.

Κατ' ἀκριβεῖς πληροφορίας ἡ περιουσία, ἣν ὁ Μώνξ μετὰ τῆς μητρός του κατησώτευσαν, ἀνήρχετο μόλις εἰς ἑξακισχιλίας λίρας στερλίνας. Κατὰ τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς ὁ Ὄλιβερ ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ τὸ σύνολον, κατὰ πρότασιν ὅμως τοῦ κ. Μπράουνλω, διενεμήθη αὐτὴν εὐχαρίστως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅπως μὴ ἀφαιρέσῃ αὐτὸν τὰ μέσα τοῦ νὰ βελτιωθῇ.

Ὁ Μώνξ ἐτήρησε τὸ ὄνομα τοῦτο· ἀπῆλθεν εἰς Ἀμερικὴν, ἔνθα εἰς διαφόρους ἀσωτείας κατεσπατάλησε τὴν ἐναπολειφθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν· φυλακισθεὶς διά τι ἔγκλημα, προσεβλήθη ὑπὸ νόσου καὶ ἀπέθανε.

Ὁ Φέιγγιν, οὗ τὴν ἐνοχὴν κατάδηλον ἐποίησαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ Κλαίυπολ, καταδικασθεὶς ὑπὸ τοῦ κακουργοδικείου, ἀπηγχονίσθη ἐπὶ τῆς πρὸ τῆς Νηουγκαίητ πλατείας. Τὰ δὲ κυριώτερα μέλη τῆς συμμορίας αὐτοῦ ἀπέθαναν ἐπίσης μακρὰν τῆς πατρίδος των, ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει.

Ὁ κ. Μπράουνλω, υἱοθετήσας τὸν Ὄλιβερ, κατῴκησε μετὰ τῆς οἰκονόμου του καὶ αὐτοῦ εἰς οἰκίαν τινά, μίλιον ἀπέχουσαν τοῦ πρεσβυτερίου, ἔνθα διέμενον οἱ ἀγαθοί του φίλοι, ἐκπληρῶν οὕτω τὸν διακαέστατον πόθον τοῦ παιδὸς, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῇ τῶν εὐεργετῶν του.

Ὁ δὲ ἰατρὸς μετὰ τοὺς γάμους ἐπανῆλθεν εἰς Τσέρτσυ, ἔνθα μακρὰν τῶν φίλων του δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ καταστῇ σκυθρωπὸς καὶ μελαγ-

χολικὸς, ἂν διάφορον εἶχε χαρακτῆρα. Καὶ ἔμεινε μὲν ἐκεῖ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας, ἀλλὰ προφασιζόμενος ὅτι τὸ κλίμα τοῦ Τσέρτσυ ἦν ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν ὑγίειάν του, παρέδωκε τὴν πελατείαν του εἴς τινα συνάδελφον, καὶ ἐνοικιάσας οἰκίαν τινὰ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐφημέρευεν ὁ φίλος του, ἀποκατέστη ἐκεῖ. Ἐπεδόθη εἰς τὴν κηπουργικὴν, τὴν ἁλιείαν, τὴν λεπτουργίαν, καὶ διεκρίθη μάλιστα καὶ κατέστη περιώνυμος, ὥστε ἤρχοντο πολλοὶ καὶ τὸν συνεβουλεύοντο ἀπὸ τὰ πέριξ χωρία.

Προτοῦ νἀναχωρήσῃ ἐκ Τσέρτσυ συνέδεσε φενωτάτην φιλίαν μετὰ τοῦ κ. Γκρίμγουιγκ. Πολλάκις δὲ οὗτος τὸν ἐπεσκέπτετο, καὶ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του κατεγίνετο καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κηπουργικὴν, τὴν ἁλιείαν καὶ τὴν λεπτουργικὴν, μετὰ μεγάλου μὲν ζήλου, ἀλλὰ διὰ τρόπου ὅλως ἰδιάζοντος, ἀείποτε δὲ διϊσχυρίζετο, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ φάγῃ τὸ κεφάλι του, ὅτι ἡ μέθοδός του ἦτο ἡ ἀρίστη. Τὴν κυριακὴν δὲ συνείθιζε νὰ ἐπικρίνῃ τὴν διδαχὴν, ὅπως παροργίζῃ τὸν νέον ἐφημέριον, ἂν καὶ ἰδιαιτέρως ὡμολόγει τῷ ἰατρῷ ὅτι ἡ διδαχὴ τῷ ἤρεσεν ὑπερβαλόντως, ἀλλὰ προετίμα νὰ μὴ το λέγῃ. Ὁ κύριος Μπράουνλω συνειθίζει συχνὰ νὰ χαριεντίζηται σκώπτων αὐτὸν διὰ τὰς περὶ τοῦ Ὄλιβερ προρρήσεις του, καὶ ὑπενθυμίζων αὐτῷ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκάθηντο πλησίον τῆς τραπέζης, ἔχοντες πρὸ αὐτῶν τὸ ὡρολόγιον καὶ ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ παιδίου. Ὁ κ. Γκρίμγουιγκ ὅμως διατείνεται, ὅτι οὐδόλως ἠπατήθη, ἀφ' οὗ πραγματικῶς ὁ Ὄλιβερ δὲν ἐπανῆλθε· καὶ μετὰ ταῦτα καγχάζει, ὅπερ ἐπαυξάνει τὴν φαιδρότητά του.

Ὁ κὺρ Νῶε Κλαίυπολ, δοθείσης αὐτῷ χάριτος διότι κατήγγειλε τὸν Ἰουδαῖον, κατενόησεν ὅτι τὸ ἐπάγγελμά του δὲν ἦτο ὅσον ἐπόθει ἀσφαλὲς, καὶ ἐσκέφθη νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς οὐχὶ πολὺ κοπιαστικόν· μετὰ ὥριμον σκέψιν κατετάχθη εἰς τὴν μυστικὴν ἀστυνομίαν, καὶ ἀπολαμβάνει πολλὰ ἐκ τοῦ νέου ἐπαγγέλματός του· ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ. Ἑκάστην κυριακὴν ἐξέρχεται κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας μετὰ τῆς Καρλότας, κοσμίως ἐνδεδυμένης· αὕτη λιποθυμεῖ πρὸ τῆς θύρας καπηλείου τινός. Ὁ Νῶε, διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτὴν, ζητεῖ πεντήκοντα λεπτῶν οἰνόπνευμα, ὅπερ ὁ κάπηλος χορηγεῖ ἐκ φιλανθρωπίας· ἀμέσως ὅμως ὁ Νῶε καταγγέλλει αὐτὸν ἐπὶ παραβάσει ἀστυνομικῆς διατάξεως, συντάσσει τὴν ἔκθεσίν του καὶ λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ προστίμου. Ἄλλοτε λιποθυμεῖ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτὸ πάντοτε.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Μπάμμπλ μετὰ τὴν παῦσίν των περιελθόντες εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὡς πτωχοὶ εἰς αὐτὸ [illegible] τὸ [illegible] ἐν ᾧ διέπρεψαν ὡς κυρίαρχοι. Τινὲς ἤκουσαν τοῦ κ. Μπάμμπλ λέγοντος, ὅτι ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς καταπτώσεώς του δὲν τῷ ἀπέμεινεν οὐδὲ ἡ δύναμις νὰ χαρῇ διὰ τὸν ἀπὸ τῆς συζύγου του χωρισμόν.

Ὁ δὲ κ. Τζάιλς καὶ ὁ Μπρίττλς εὑρίσκονται πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των, ἂν καὶ ὁ μὲν πρῶτος κατέστη φαλακρὸς, τοῦ δὲ δευτέρου ἐλευκάνθησαν αἱ τρίχες. Κοιμῶνται μὲν εἰς τὸ πρεσβυτέριον, ἀλλ' ὑπηρετοῦσιν ἐξ ἴσου τὴν κυρίαν Μαιυλάη καὶ τὰ τέκνα της, τὸν Ὄλιβερ, τὸν κ. Μπράουνλω καὶ τὸν κ. Λόσμπερν, ὥστε οἱ χωρικοὶ δὲν εἰξεύρουσιν εἰς τίνος τὴν ὑπηρεσίαν ἰδίως ἀνήκουσιν.

Ὁ κὺρ Τσάρλυ Μπέιτς, τρομάξας ἐκ τοῦ κακουργήματος τοῦ Σάικς, ἐσκέφθη ὅτι προτιμότερος ὅπως δήποτε εἶναι ὁ ἔντιμος βίος. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ καλύψῃ τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος διὰ βίου ἐντίμου καὶ ἐργατικοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν πολὺ ὑπέφερε μέχρις ὅτου συνειθίσῃ· ἀλλ' ὀλιγαρκὴς ὢν καὶ ἀγαθὴν ἔχων θέλησιν κατίσχυσε νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἐλαττώματά του, καὶ ἀφ' οὗ πρῶτον ἔγινε γεωργὸς καὶ εἶτα ἁμαξεὺς, εἶναι νῦν ὁ φαιδρότερος κτηνοτρόφος τοῦ Νορθαμπτονσχάιρ.

Πλησίον τοῦ βωμοῦ τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου ὑπάρχει λευκὴ μαρμαρίνη πλάξ, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκεται ἓν μόνον ὄνομα: Ἀγνῆ. Ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ τάφου ἐκείνου οὐδὲν ὑπάρχει φέρετρον, καὶ εἴθε πολὺς ἔτι νὰ παρέλθῃ χρόνος προτοῦ νὰ ἐγγραφῶσιν ἐπὶ τῆς πλακὸς καὶ ἄλλα ὀνόματα! Ἀλλ' ἂν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων κατέρχωνται εἰς τὴν γῆν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ὑπὸ τῆς ἀγάπης καθιερωμένων τόπων... τῆς ἐπιζώσης τοῦ θανάτου ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ἐκείνων οὓς ἐγνώρισαν ἐπὶ τῆς γῆς, τίς οἶδε ἂν μὴ περιπλανᾶται ἐνίοτε ἡ ψυχὴ τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης περὶ τὸ κενοτάφιον... καίτοι εὑρίσκεται τοῦτο ἐν τῷ ἡγιασμένῳ τῆς ἐκκλησίας τόπῳ, καίτοι ἡ ταλαίπωρος κόρη εἶχε ζῶσα ἀποπλανηθῆ τῆς εὐθείας ὁδοῦ!

**Η

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνδρομήτριά τις τῆς «Ἑστίας,» ἐκ Χίου, ἐκοινοποίησεν ἡμῖν τὰ ἑπόμενα:

Ἂν θέλῃς νὰ ἔχῃς ἄριστα κουλούρια θὲς 100 δράμια ἐλαίου νὰ καύσῃ, ἀνάμιξον ἔπειτα μὲ αὐτὸ 1 ½ ὀκὰν ἄχνης (farine) καὶ ἀκολούθως ρίψον ἐντὸς τοῦ μίγματος 100 δράμια ζακχάρεως, 100 δράμια cognac, 100 δράμια οἴνου λευκοῦ καλῆς ποιότητος καὶ 20 λεπτῶν ρακήν. Ἀφ' οὗ τὸ ὅλον ζυμωθῇ καλῶς καὶ τριβῇ πλάττεται καὶ τὰ κουλούρια εἶνε ἕτοιμα διὰ τὸν φοῦρνον. Οὕτως ἀποφεύγεις τὰ προζύμια καὶ τὰς λοιπὰς ἐνοχλήσεις.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΗΑΥΣΙΠΟΝ, 13.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΟΥΡΙΛΑ